

Archeo-rapport 616

Eindverslag: De archeologische opgraving aan de Opglabbekerzavel te Genk

**Sara Claessens
Annelies Fonteyn**

**Tienen, 2026
Studiebureau Archeologie bv**

Colofon

Archeo-rapport 616

Eindverslag: De archeologische opgraving aan de Opglabbekerzavel te Genk

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Leidinggevend archeoloog:	Sara Claessens
Auteurs:	Sara Claessens, Annelies Fonteyn
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

D/2026/12.825/1

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85

©2026, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudstafel

Inhoudstafel	1
Hoofdstuk 1 Beschrijving van de uitgevoerde werken	3
1.1 Administratieve gegevens.....	3
1.2 Archeologische en historische voorkennis.....	5
1.2.1 Archeologische voorkennis.....	6
1.2.2 Historische voorkennis	8
1.3 Onderzoeksopdracht.....	14
1.4 Onderzoeksmethode en -strategie.....	16
1.4.1 Vooropgestelde werkwijze	16
1.4.2 Contextgebonden bepalingen	17
1.4.3 Praktische uitvoering.....	19
1.4.4 Betrokken actoren	23
1.4.5 Methodiek van het assessment en rapportage	23
Hoofdstuk 2 Interpretatie van de archeologische site	24
2.1 Beschrijving van het kader van de archeologische site.....	24
2.1.1 Landschappelijke ligging.....	24
2.2 Stratigrafische opbouw.....	27
2.2.1 Bodemgenese	27
2.2.2 Bodembewaring en de bewaring van de archeologische site / artefacten	33
2.2.3 Referentiebodems op gekende archeologische sites in omgeving	33
2.3 Beschrijving van de archeologische site.....	34
2.3.1 Grafmonumenten.....	37
2.3.2 Crematiegraf.....	46
2.3.3 Paalkuilen	48
2.3.4 (Recente) greppels.....	50
2.4 Vondsten	52
Hoofdstuk 3 Synthese	53
3.1 Datering en interpretatie archeologische site.....	53
3.2 Link met andere sites uit de omgeving.....	53
3.3 Beantwoording onderzoeksvragen	58
Bibliografie	63
Bijlagen.....	64
Bijlage 1: Sporeninventaris	
Bijlage 2: Vondsteninventaris	
Bijlage 3: Staleninventaris	
Bijlage 4: Foto-inventaris	
Bijlage 5: Inventaris landschappelijke bodemprofielen	
Bijlage 6: Dagrapporten	
Bijlage 7: Allesporenplan	
Bijlage 8: Rapport BIAxiaal	
Bijlage 9: Rapport fysische antropologie	
Bijlage 10: C14-analyses	
Bijlage 11: Grafinventaris	

Hoofdstuk 1 Beschrijving van de uitgevoerde werken

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2024 B 5
Oppervlakte onderzoeksgebied:	ca. 6.638 m ²
Erkend archeoloog:	Sara Claessens OE/ERK/Archeoloog/2020/00002 Studiebureau Archeologie bv (OE/ERK/Archeoloog/2015/00002)
Locatie:	Genk, Opglabbekerzavel (fig. 1.1 en 1.2) <i>Bounding box:</i> punt 1: x = 230 776; y = 189 206 punt 2: x = 230 888; y = 189 302 Genk, Afd. 8, Sectie A, perceel 819/64E (fig. 1.3)
Periode uitvoering:	19-02-2024 t/m 22-02-2024 (veldwerk)
Relevante termen:	Vlakdekkende opgraving, grondsporensite, crematiegraf, kringgreppels, metaaltijden
Bebouwde/verstoorde zones:	/

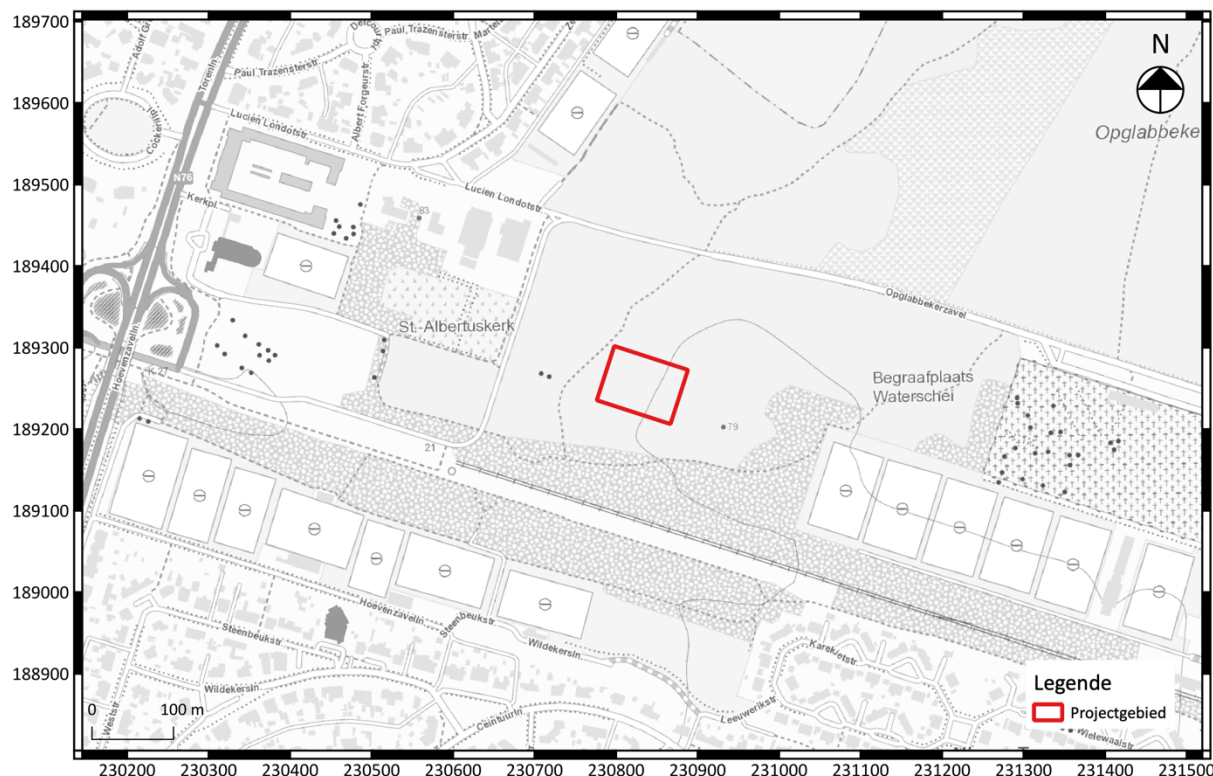

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied.

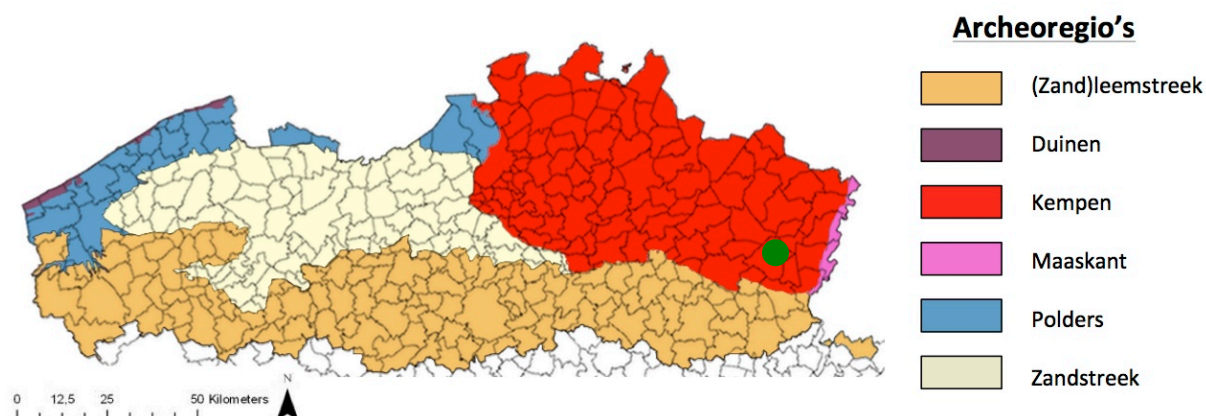

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's.¹

¹ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

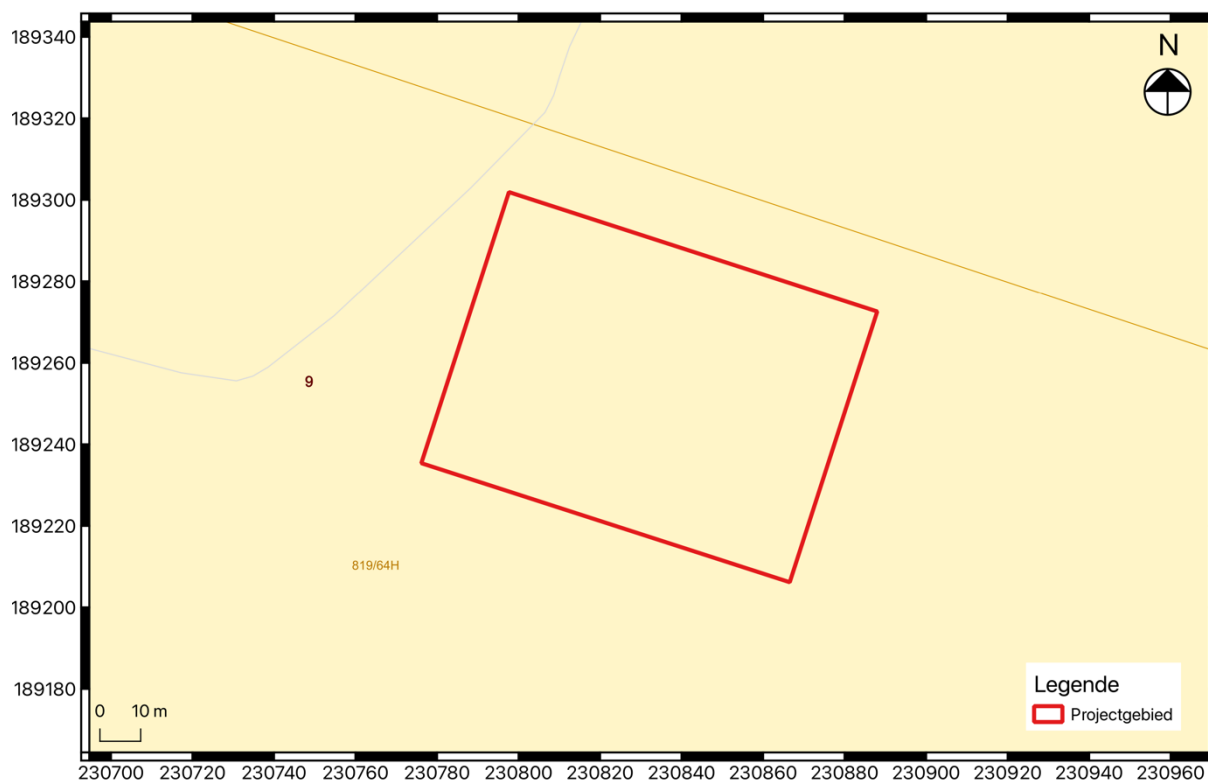

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied.

1.2 Archeologische en historische voorkennis

Naar aanleiding van een vergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen ter hoogte van de Opglabbekerzavel te Genk (provincie Limburg) werd in 2022 een archeologienota ingediend (ID 23877). Uit het bureauonderzoek bleek dat er een hoge archeologische verwachting bestaat voor het aantreffen van (pre)historische vindplaatsen uit alle mogelijke perioden in de vorm van artefactensites en/of grondsporensites. In een voorgaande fase van het project werd reeds een vooronderzoek uitgevoerd in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek (2020K41). Hierbij werd een goed bewaarde paleobodem aangetroffen in de oostelijke zone waarna een steentijdtraject werd opgestart. Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek werden geen lithische artefacten aangetroffen. Vervolgens werd er een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (2020K310). Hierbij werden twee kringgreppels aangetroffen. Rondom de kringgreppels werd een zone van ca. 6.638 m² geselecteerd voor verder onderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving. Rond de grafmonumenten werd een ruime (schijnbaar) lege zone mee geselecteerd ter controle. Langs de oostelijke en zuidelijke zijde wordt de afbakening mee bepaald door het hoogtemodel, waarop duidelijk een lager gelegen zone zichtbaar is.²

² De Raymaecker e.a. 2023.

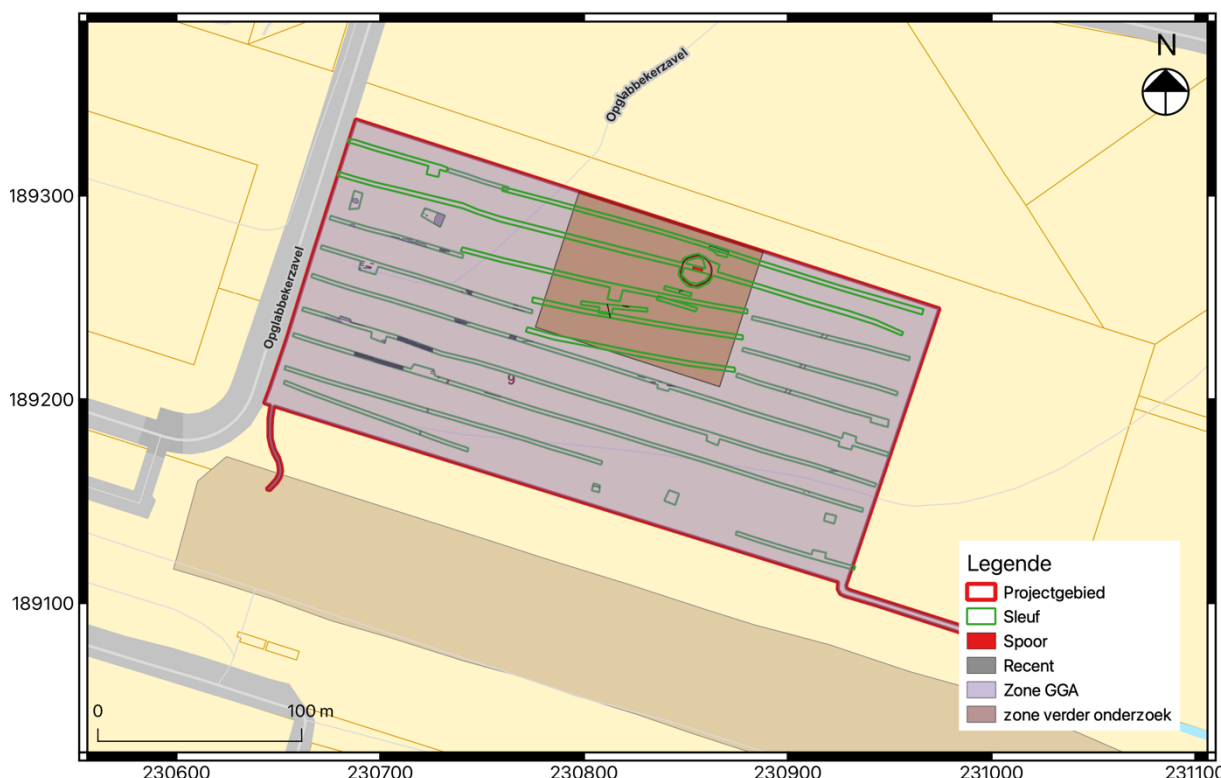

Fig. 1.4: Synthesekaart van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek en de zone geselecteerd voor een opgraving.

1.2.1 Archeologische voorkennis

Het projectgebied situeert zich tussen verschillende archeologisch gekende locaties die terug te vinden zijn op de CAI. Zo staat het proefsleuvenonderzoek (CAI 990455) aangeduid waaruit bleek dat het huidige projectgebied opgegraven diende te worden. Ook valt het projectgebied binnen de contour van het kamp LB VI Zwartberg. Het betreft een steenkoolmijn met 20^e -eeuwse woonwijken voor arbeiders en bedienden. Dit kamp werd ook als krijgsgevangenenkamp gebruikt tijdens WO II (CAI 984677).³

Ten westen van het projectgebied werden twee proefsleuvenonderzoeken (CAI 988987 en archeologienota ID 34166 en 26980) uitgevoerd door het VEC. Tijdens deze proefsleuvenonderzoeken werden archeologische restanten uit WO II aangetroffen waardoor een opgraving werd geadviseerd.⁴ Iets meer naar het westen toe werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door Condor (CAI 981247 en archeologienota ID 18140). Aangezien er geen relevante waarden werden aangetroffen op het zuidelijke deel tijdens dit vooronderzoek en de werken op het noordelijke deel niet diep genoeg zullen verstoren, werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.⁵

Ten westen van het projectgebied situeert zich een losse vondst (CAI 51204) van lithische artefacten daterend uit het neolithicum. Het gaat hierbij om een twintigtal vuurstenen klingen, een krabber en een stuk van een gepolijste bijl. Ten noordoosten en oosten van het onderzoeksterrein zijn nog eens drie toevalsvondsten geregistreerd. Zo is er een neolithische vondstenconcentratie gevonden bestaande uit klingen, een nucleus en afslagen (CAI 55024). Verder is er een midden-neolithische

³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984677>

⁴ Siemons & Belis 2023.; Schoups e.a. 2025.

⁵ Deville e.a. 2021.

gepolijste pijlpunt aangetroffen (CAI 52117). Een bijzondere toevalsvondst is een mesolithisch kampement waarbij ca. 600 lithische artefacten zijn geborgen (CAI 52090). Deze artefacten betreffen kernen en stukken afslagen (o.a. 2 fijn bewerkte puntjes, 58 klingen en 8 schrabbers) waarvan sommige intense gebruikssporen vertonen. Tijdens een veldprospectie in 1900 werden eveneens een kampement met een lithische artefactenconcentratie uit het mesolithicum aangetroffen (CAI 52092).

In de directe omgeving van het vergunningsgebied zijn voor een aantal projecten archeologienota's geschreven. De archeologienota's met ID 2787⁶ en ID 2401⁷ hebben geen verder onderzoek in de vorm van veldwerk tot gevolg gehad. Tijdens de desbetreffende bureauonderzoeken en het landschappelijk bodemonderzoek is vastgesteld dat de ondergrond ter plaatse grotendeels verstoord is. Voor de archeologienota met ID 6855⁸ werd verder onderzoek in de vorm van metaaldetectie (gericht op WO II-relicten) en een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Als laatste werd voor de aanleg van de fietssnelweg ten zuiden van het projectgebied een archeologienota geschreven door Aron. Aangezien het om een verstoorde zone ging, werd geen verder onderzoek geadviseerd.⁹

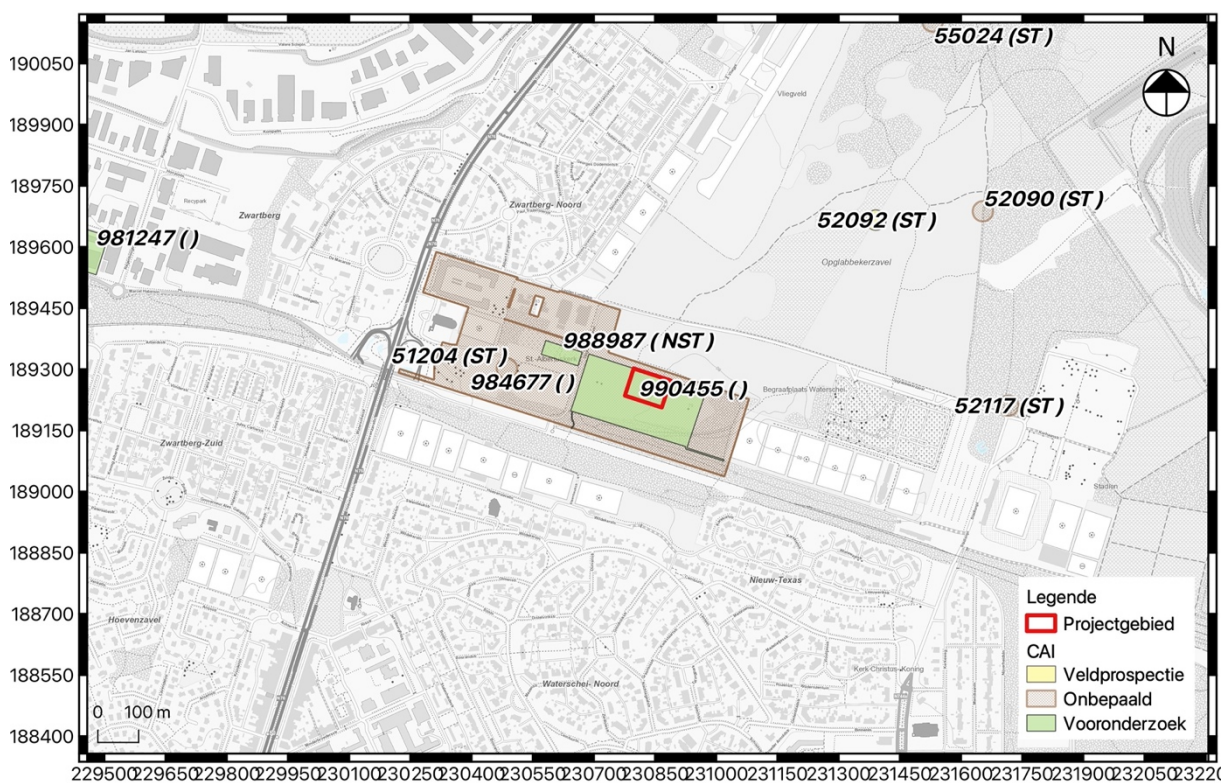

Fig. 1.5: Uittreksel uit de CAI met aanduiding van het projectgebied en de archeologische voorkennis in de directe omgeving.

⁶ Schoups 2017.

⁷ Hoebreckx 2017.

⁸ Van den Bruel 2018.

⁹ De Loof & Wesemael 2022.

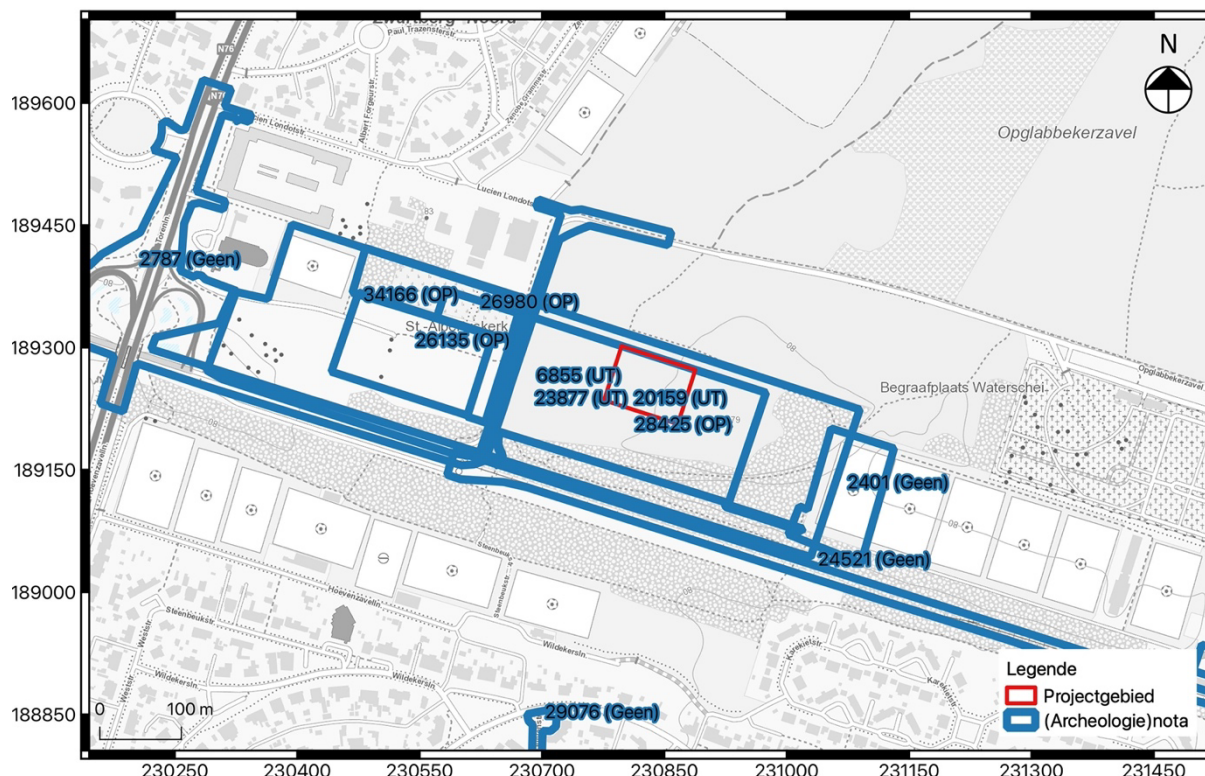

Fig. 1.6: Aanduiding van de zones waarvoor een (archeologie)nota werd geschreven in de directe omgeving.

1.2.2 Historische voorkennis

Genk wordt voor het eerst vermeld in 1016 als “Genecke”. De oudste archeologische vondsten uit de regio behoren tot het mesolithicum, neolithicum, de bronstijd en de ijzertijd.

Tot de eerste helft van de 20^e eeuw lag het kerndorp bij de weg Hasselt-Maaseik, daarbuiten lagen de gehuchten Winterslag, Waterschei, Gelieren, Langerlo, Camerlo en Sledderlo. De Sint-Martinuskerk en het dorp speelden tot 1910 een centraliserende rol op de andere gehuchten. Pas tijdens de eerste economische expansie gebeurde de decentralisatie naar de steenkoolmijnen. Bij de tweede economische expansie, rond de Tweede Wereldoorlog, ontstonden volledig nieuwe wijken met een eigen parochiekerk. De Sint-Albertuskerk is hiervan een voorbeeld. Na het verdwijnen van de steenkoolsector in 1966 kwam er een veelzijdige industriële activiteit tot ontwikkeling in de regio. Genk kende tot in de 19^e eeuw vele ontginningen en met name tijdens de aanleg van de spoorlijn werd er veel kiezel of grind gerecupereerd.¹⁰

Historische kaarten tonen aan dat het projectgebied gekend is als heidegebied. De kaart van Ferraris uit 1777 toont heidegronden zonder bewoning voor het onderzoeksterrein, met ten westen daarvan enkele natte depressies. In het oosten van het kaartuittreksel komen enkele duinen en poelen/vijvers voor. De 19^e-eeuwse Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) en de kaart van Vandermaelen (1846-1854) tonen eveneens heidegronden. De eerste kaart waarop bebouwing en percelering staat aangegeven in de buurt van het projectgebied is de topografische kaart van 1950-1979. Het gaat om een aantal gebouwen die ten westen van het terrein zijn geplaatst. Deze gebouwen betreffen soldatenbarakken uit de Tweede Wereldoorlog en maken deel uit van de bebouwing die ten noorden van het terrein ligt.

¹⁰ <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/120894>.

Ten zuiden van het projectgebied is een spoorweg aanwezig. Op de luchtfoto van 1971 lijken hier dezelfde gebouwen en percelering voor te komen. Vanaf de luchtfoto van 1979-1990 zijn de eerste sportvelden ten westen van het terrein afgebeeld. Het projectgebied zelf is in gebruik als akker. Op basis van de luchtfoto's lijkt de situatie ongewijzigd tot op heden. Rondom het projectgebied ontwikkelt zich bos. Vanaf de luchtfoto van 2019 is voor het eerst de Opglabbekerzavel aanwezig.

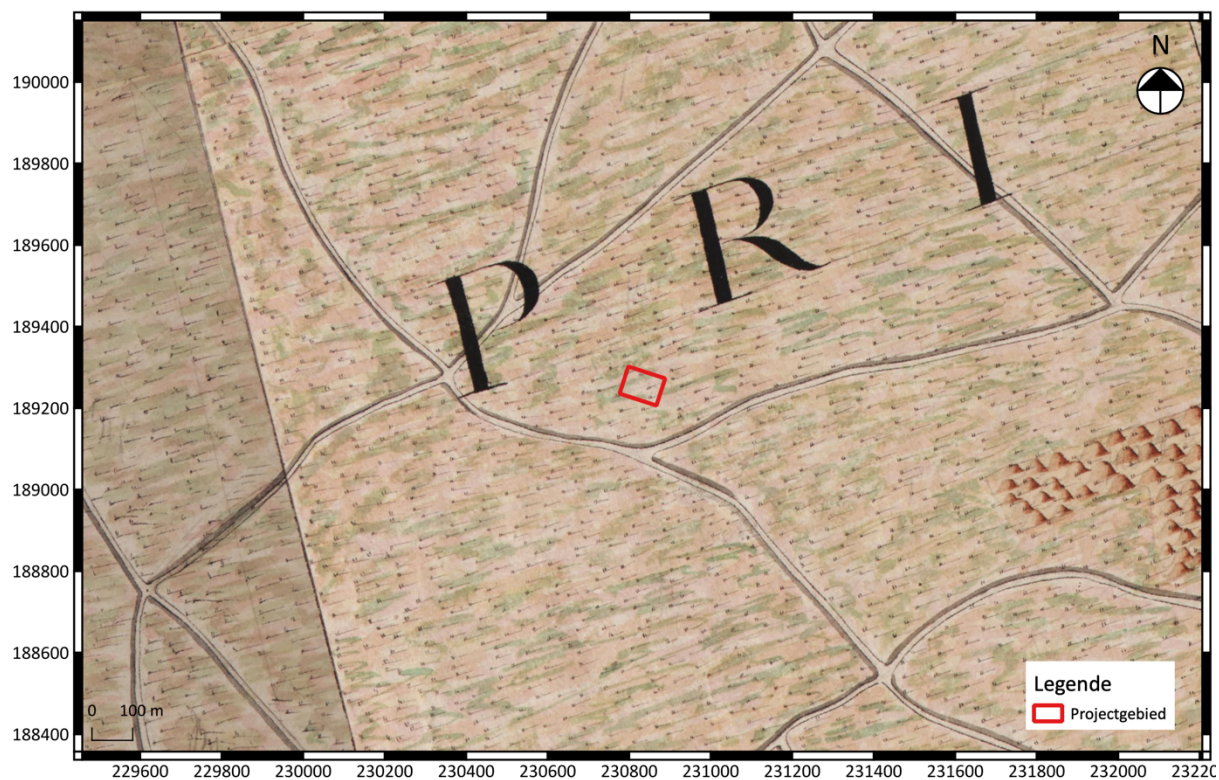

Fig. 1.7: Uittreksel uit de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het projectgebied.

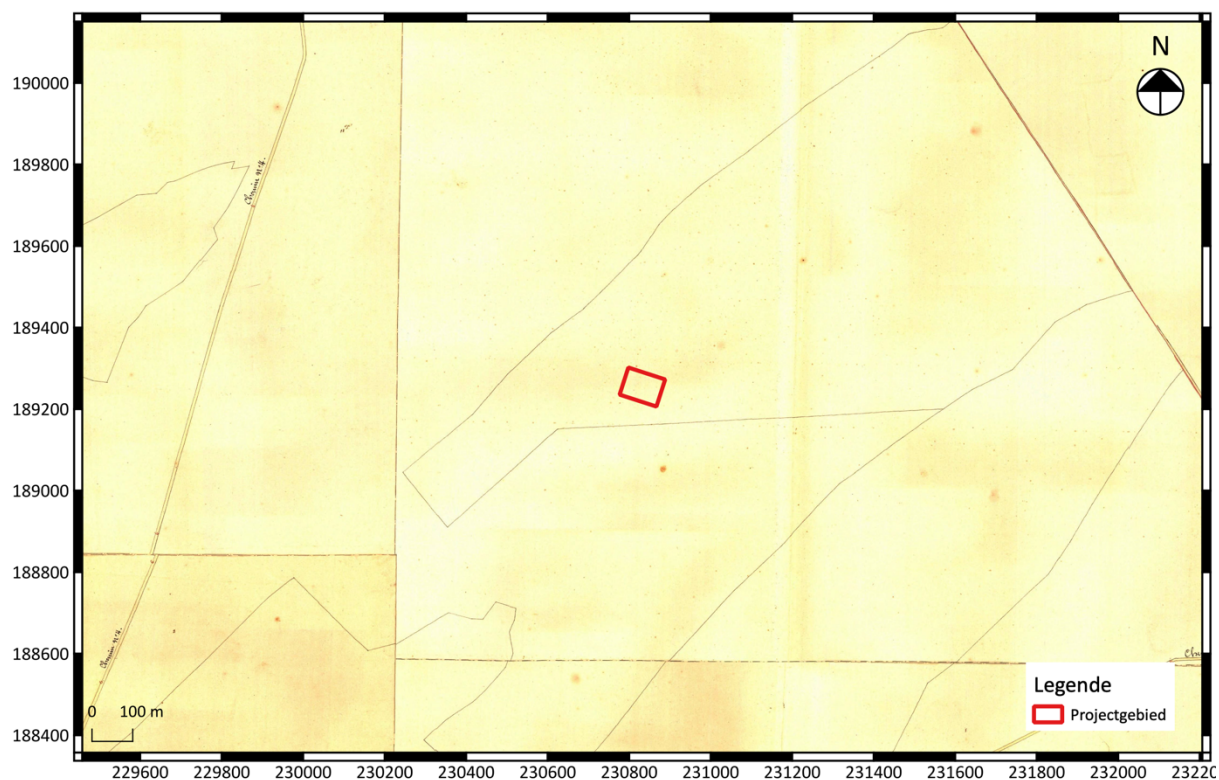

Fig. 1.8: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.9: Uittreksel uit de kaart van Vandermaelen (1846-1854) met aanduiding van het projectgebied.

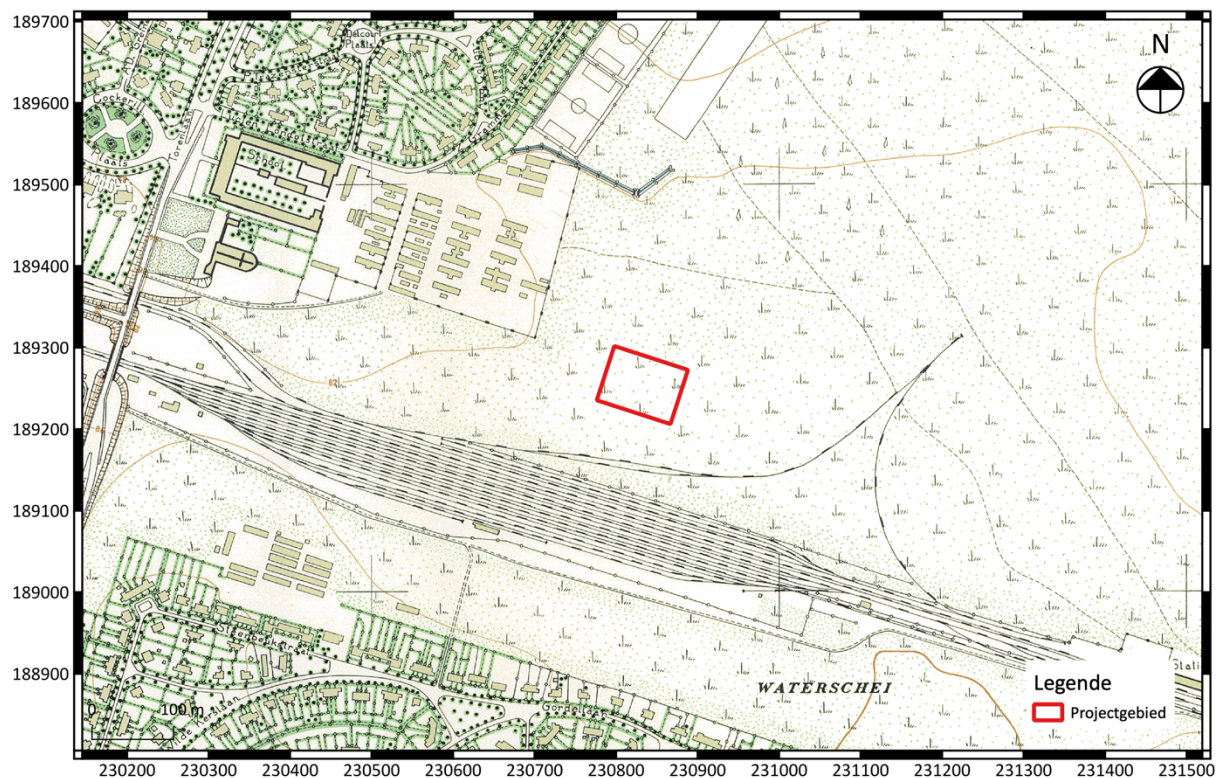

Fig. 1.10: Uittreksel uit de topografische kaart van 1950-1979 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.11: Uittreksel uit een luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.12: Uittreksel uit een luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.13: Uittreksel uit een luchtfoto uit 2005-2007 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.14: Uittreksel uit een luchtfoto uit 2013 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.15: Uittreksel uit een luchtfoto uit 2019 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.16: Uittreksel uit de meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied.

1.3 Onderzoeksopdracht

Een archeologische opgraving heeft als doel de informatie uit het bodemarchief in de vorm van een archeologisch ensemble te behouden en te ontsluiten door archeologische sites, sporen en artefacten vrij te leggen en te onderzoeken¹¹. De vraagstelling van het onderzoek zal gericht zijn op nederzettingssporen en funeraire contexten uit de ijzertijd. Indien archeologische sporen uit andere periodes aanwezig blijken te zijn, verdienen deze dezelfde aandacht. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

Landschap

- Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?
- Op welke manier is de nederzetting en het omliggende cultuurlandschap ingericht (perceelsgreppels, afsluitingen e.d.)? Is er een directe relatie met het landschap?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionaal landschap met betrekking tot de onderzochte periodes? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periodes of wijzen de resultaten op een specifieke functie of specifieke omstandigheden binnen de nederzetting?

¹¹ Code van Goede Praktijk 4.0; hoofdstukken 15 en 16.

- Wat zegt de landschappelijke ligging (reliëf, bodemtype, geologische eenheid en afstand tot water) van de archeologische resten over het vroegere landgebruik, gezien in een synchroon en diachroon perspectief?
- Wat is de landschappelijke ontwikkeling van het plangebied en welke paleolandschappelijke processen zijn van invloed geweest op de menselijke activiteit voor, tijdens en na de verschillende vastgestelde fasen van gebruik?

Nederzetting

- Wat is de aard, omvang, datering, ruimtelijke samenhang en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Zijn er verschillende periodes te herkennen binnen het sporenbestand en zo ja, welke?
- Kunnen er per periode diverse fasen in occupatie van het terrein herkend worden?
- In hoeverre kunnen er gebouwplattegronden worden herkend en kunnen er uitspraken worden gedaan met betrekking tot de typen plattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?
- Tot welk type site behoren de structuren (artisanale, bebouwing, begraving,...)?
- Kan deze site vergeleken worden met andere sites in de omgeving?

Materiële cultuur

- Zijn er aanwijzingen voor specifieke activiteiten op deze locatie? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten? Wat is de conserveringsgraad en de vondstdichtheid?
- Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering van de site en de functie ervan?
- Welke typologische ontwikkeling maakte het aardewerk door in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende regio's toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn aanwijsbaar?
- Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden? Zijn er ook aanwijzingen voor de oorzaak van deze culturele invloeden (handel, sociaal, politiek,...)?
- Is dit door middel van gericht specialistisch onderzoek, bijvoorbeeld onderzoek naar aardewerkbaksels, aan te tonen?
- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van de uitgevoerde assessment van het vondstmateriaal?
- Welke conservatiemaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?
- Kan er op basis van het vondstmateriaal onderbouwde uitspraken gedaan worden over de datering en functie van de site?

Het archeologisch onderzoek kan enkel als volledig beschouwd worden als er geen archeologische waarden meer aanwezig zijn binnen het projectgebied. Bovendien dient er voldoende informatie gegenereerd te worden om alle onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Alle vondsten en artefacten worden in die mate verpakt en geconserveerd om een degelijke bewaring te garanderen.

De rapportering over de opgraving heeft als doel een overzicht te bieden van de resultaten van de uitgevoerde onderzoekshandelingen en het bijkomend wetenschappelijk potentieel van de resultaten daarvan te duiden¹². De erkend archeoloog dient een rapportering in bij het agentschap, die bestaat uit een archeologierapport en een eindverslag. Dit schrijven omvat het eindverslag, opgesteld volgens de bepalingen in de Code Goede Praktijk 4.0, paragraaf 23.5.

1.4 Onderzoeksmethode en -strategie

1.4.1 Vooropgestelde werkwijze

Na afronding en bekrachtiging van het vooronderzoek met ingreep in de bodem (nota ID 28425), werd een deel van het projectgebied geselecteerd voor een vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving, namelijk de zone waar er twee kringgreppels werden aangetroffen. Rond de grafmonumenten werd een ruime (schijnbaar) lege zone mee geselecteerd. Langs de oostelijke en zuidelijke zijde wordt de afbakening mee bepaald door het hoogtemodel, waarop duidelijk een lager gelegen zone zichtbaar is. Op basis van de uitgevoerde onderzoeken kon worden vastgesteld dat deze zone van het projectgebied beschikt over een hoog archeologisch potentieel. De datering, de aard van de sporen, de chronologische samenhang en het vondstmateriaal zorgt voor een archeologische verwachting van het terrein die dermate hoog is dat een verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

De opgraving werd uitgevoerd conform de generieke bepalingen in hoofdstuk 15 van de Code Goede Praktijk 4.0 en conform de bijkomende bepalingen die gelden voor sites zonder complexe verticale stratigrafie hoofdstuk 16. Daarnaast werd ook gehandeld naar de maatregelen geformuleerd in het programma van maatregelen in de bekrachtigde nota (ID 28425).

Tijdens de werkzaamheden bleek er steeds gewerkt te kunnen worden conform de Code Goede Praktijk.

¹² Code van Goede Praktijk 4.0; hoofdstuk 23.

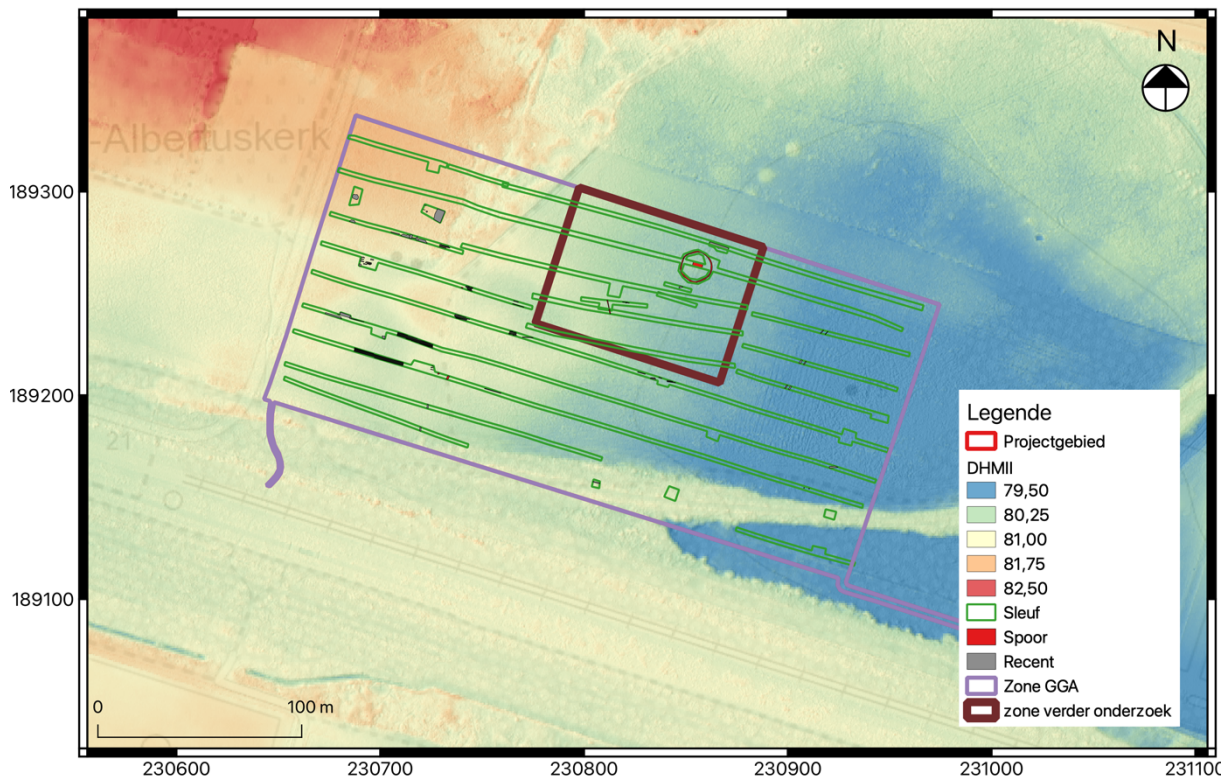

Fig. 1.17: Synthesepan met aanduiding van de zone geselecteerd voor opgraving.

1.4.2 Contextgebonden bepalingen

Begravingscontexten

Registreren crematies:

- Elk individueel spoor/graf wordt opgeschaafd en gefotografeerd.
- Langs de coupelijn, aan weerszijden van het spoor, worden er 2 spijkers geplaatst. Deze worden ingemeten voor op de vlaktekening.
- Er wordt een foto (zo horizontaal mogelijk) en een detail tekening (schaal 1:10) gemaakt van dit bovenaanzicht.
- Voor elk graf wordt een grafformulier opgesteld. Dit formulier vermeldt volgende informatie: de mate van verstoring, het soort graf, de afmetingen van de kuil, of de kuil sporen van verbranding vertoont, de afmetingen van de grootste beenderfragmenten (liefst van een deel van de schedel of 1 van de lange beenderen), of er bijgiften zijn en welke, of er resten van de brandstapel aanwezig zijn, de hoeveelheid van de brandstapelresten, de locatie van de crematie ten opzichte van bijgiften en/of brandstapelresten.
- Om verdere fragmentatie van de beenderresten te vermijden, dient het graf bevochtigd te worden voor de opgraving ervan.
- Voor alle graven geldt dat ze de urn, aardewerk en andere artefacten na coupetekening verder in het vlak blootgelegd en opgeschoond voor een foto en detailtekening (schaal 1:10).
- Een zijde wordt gecoupeerd door rondom het brandrestengraf af te graven tot de onderzijde van het graf. De coupe mag hierbij worden teruggezet tot op de coupelijn, maar eventuele botconcentraties (zoals de crematiebol / beenderpak) en aardewerken artefacten moeten op hun plaats blijven. De hierbij weggehaalde resten van het graf worden bewaard in een aparte monsteremmer.

- Bij urnengraven dient er bij het couperen bemonsterd te worden in lagen van 5 tot 10 cm, volgens de richtlijnen van de fysisch antropoloog. De urn wordt met inhoud gelicht en verpakt. De tweede helft wordt eveneens per laag uitgehaald en bemonsterd.
- Bij onverstoorde beenderpakgraven dient er bij het couperen bemonsterd te worden in lagen van 2 tot 10 cm en vakken van 10- 10 cm, volgens de richtlijnen van de fysisch antropoloog. De crematiebol/beenderpak zelf wordt *en bloc* gelicht.
- Brandstapels of dumpzones van brandstapelresten: worden integraal bemonsterd.
- Van de coupe wordt een foto en een detailtekening gemaakt (schaal 1:10), deze detailtekening wordt op het tekenveld direct onder de detailtekening van het bovenaanzicht geplaatst (wegens 3D interpretatie).
- De crematie, de vondsten en de overige vulling van het graf worden apart bemonsterd.
- Crematie in urnen: de urn wordt met inhoud gelicht en verpakt. Indien de urn nog compleet is, dient de urne eerst voorzichtig omzwachteld te worden, alvorens ze te bergen. Indien de urn nog gesloten is en er geen grond in is geraakt tijdens of na de begraving, dient de urn zeer voorzichtig geborgen en verplaatst te worden opdat de crematie zijn originele positie in de urn maximaal behoudt. De geborgen urnen worden *ex situ* onder begeleiding van de erkend archeoloog en een fysisch antropoloog verder opgegraven.
- Staalnames van crematies worden nat gezeefd op een stapel zeven met maaswijdten van 10/5/2/0.5 mm volgens de richtlijnen van de fysisch antropoloog. Het uitsorteren van de zeefresidu's gebeurt onder begeleiding van de erkend archeoloog en een fysisch antropoloog. Voor het zeven worden grote stenen e.d. verwijderd om verdere fragmentatie van de beenderresten te vermijden.
- De overige monsters dienen uitgezeefd te worden op een zeef met maaswijdte van 2/0.5 mm.

Registreren inhumaties:

- Elk individueel graf wordt gefotografeerd. Zowel overzichtsfoto per vlak als detailfoto's per vlak verticaal
- Lijksilhouetten: al schavend verdiepen; het silhouet wordt gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/10 en beschreven.
- Skeletgraven: de skeletten worden vrijgelegd, schoongemaakt, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/10 (handmatig of via digitale 3D-fotografie met duidelijk zichtbare topografisch verankerde merktekens die in een digitaal plan kunnen verschaald worden) en beschreven aan de hand van skeletfiches. Deze fiches worden ter beschikking gesteld door Onroerend Erfgoed. Het schoonmaken gebeurt met aangepast opgravingsmateriaal, zonder schade aan het beendermateriaal te berokkenen. Rechtstreeks contact met sterk zonlicht dient vermeden te worden aangezien de beenderen niet te snel mogen drogen. Er worden per skelet overzichtsfoto's genomen langs hoofd- en voeteinde (zo horizontaal mogelijk), alsook detailfoto's van de handen, voeten, hoofd en nekwerfels (na het wegnemen van de onderkaak). Alle skeletten die zich in context en anatomisch verband bevinden en dermate volledig zijn dat ze relevant en waardevol zijn in functie van een eventueel antropologisch, paleo-pathologisch vervolgonderzoek, worden geregistreerd en geborgen in kunststof verpakkingen, de resten van de linker- en rechterhand en van de linker- en rechtervoet worden elk in een aparte kunststof verpakking bij het skelet bijgehouden. Het hoofd wordt volledig met de schedelinhoud en omringende aarde ingezameld. Het bergen van het skelet gebeurt dermate dat het uitleggen nadien eenvoudig kan verlopen (links-rechts gescheiden en ook de voornaamste lichaamsdelen gescheiden). Na het bergen van het skelet wordt de grond onder het skelet volledig bemonsterd en uitgezeefd op een zeef met maaswijdte van 2mm. Skeletmateriaal dat niet meer in situ of anatomisch verband ligt, wordt verzameld en beschouwd als losse vondst. Deze selectie en het bergen wordt uitgevoerd onder coördinatie

van de begeleidende antropoloog. Er is bij de registratie en berging bijzondere aandacht voor elementen die informatie verschaffen over het fysieke aspect van de funeraire structuren (in volle grond, kisten, grafkelders, grafstenen, ...), aan het begrafenisritueel (spatiale organisatie, bijgiften, positie van het lichaam en ledematen, elementen die kunnen wijzen op een begraving met kledij of in een lijkwade, balseming (pollenanalyse)...). Bij het aantreffen van grafkelders wordt gelet op de aanwezigheid van beschilderingen op de wanden binnenin. Deze alsook, grafstenen worden uitvoerig gedocumenteerd. Een behoud *ex-situ* van deze beschilderingen en grafstenen moet worden overwogen en besproken met Onroerend Erfgoed.

Registreren randstructuren:

- Greppels rond begravingen en kringgreppels worden al schavend verdiept, waarbij extra aandacht dient besteed te worden aan eventuele crematieresten en voorwerpen en/of palen die in de gracht geplaatst zijn. Er wordt via de nodige coupes en bemonstering aandacht besteed aan openingen en ingangstructuren. Bij vierkante structuren wordt minstens 1 coupe per zijde gezet en 1 coupe op elk hoekpunt van de greppel. In de grachten worden voldoende monsters (minstens 20L van elke relevante laag) genomen voor natuurwetenschappelijk en dateringsonderzoek en de gracht zelf wordt vervolgens volledig opgegraven.

Natte of gesloten contexten

Indien er grachten worden aangetroffen dienen voldoende profielen te worden gemaakt. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar monsternamen voor natuurwetenschappelijk onderzoek. Ondiepe grachten worden volledig uitgegraven waarbij eventuele vondsten worden geregistreerd. Bij omvangrijke grachten wordt de vulling onder toezicht van de veldwerkleider machinaal verwijderd. Na het verwijderen van de vulling dient speciale aandacht te worden besteed aan het herkennen en registreren van houten en andere structurele elementen die deel uitmaken van zowel de bouw als de werking van de gracht. Voorts wordt de nodige aandacht besteed aan restanten van bruggen en bouwwerken die aan de gracht grensden. Op zulke plaatsen worden bijkomende monsters genomen voor natuurwetenschappelijk onderzoek.

Tijdens het onderzoek werden er geen waterputten aangetroffen, maar deze kunnen ergens anders op het terrein voorkomen. Bij het aantreffen van waterputten, beerputten, silo's en/of diepe afvalputten wordt bijzondere aandacht besteed aan de monsternamen voor natuurwetenschappelijk en dateringsonderzoek. Bij het couperen van waterputten wordt er zorg gedragen dat de volledige waterput met insteekkuil wordt gecoupeerd, rekening houdend met de veiligheid van het personeel.

Bij alle grote coupes wordt naast het spoor zelf ook de opgravingskuil (de gemaakte kuil tijdens het onderzoek) ingemeten. Deze informatie wordt bezorgd aan de initiatiefnemer. Op deze manier worden eventuele stabiliteitsproblemen vermeden tijdens of na de bouwwerkzaamheden.

1.4.3 Praktische uitvoering

Het onderzoek kon worden uitgevoerd conform de regels geformuleerd in de Code van Goede Praktijk en de maatregelen geformuleerd in de nota (ID 27 128) waarvan akte werd genomen. De opgravingszone werd in één put aangelegd. Wel werd, om een overzicht van de registratie te behouden, geregistreerd in verschillende werkputten.

Langs de noordelijke grens van het projectgebied werd bovendien voldoende afstand gehouden aangezien hier een natuurgebied grenst, waar zeker geen verstoring mocht gebeuren.

Fig. 1.18: Werkputtenplan.

Fig. 1.19: Zicht op het opgravingsgebied.

Fig. 1.20: Zicht op het natuurgebied ten noorden van het projectgebied.

Fig. 1.21: Zicht op de grens tussen het natuurgebied en het projectgebied.

1.4.4 Betrokken actoren

Actoren	Naam
Erkend archeoloog	Sara Claessens OE/ERK/Archeoloog/2020/00002
Veldwerkleider	Sara Claessens OE/ERK/Archeoloog/2020/00002
Assistent-archeoloog	Annelies Fonteyn

1.4.5 Methodiek van het assessment en rapportage

De aangetroffen antropogene bodemsporen zullen verder besproken worden in deze rapportage. Ook de ingezamelde vondsten zullen hieronder in meer detail aan bod komen. De stalen die werden uitgewerkt in functie van (natuur-)wetenschappelijk onderzoek, zullen samen met hun context besproken worden. De staalnames die niet werden uitgewerkt zullen niet verder besproken worden in deze rapportage, maar blijven wel bewaard voor eventueel verder (natuur-)wetenschappelijk onderzoek in de toekomst.

Hoofdstuk 2 Interpretatie van de archeologische site

2.1 Beschrijving van het kader van de archeologische site

2.1.1 Landschappelijke ligging

Het projectgebied situeert zich ten noordoosten van de stad Genk (provincie Limburg), tussen de Opglabbekerzavel en de spoorlijn A21 Maaseik-Genk. Het terrein maakt deel uit van het natuurgebied de Opglabbekerzavel dat heide, landduinen en lichtrijke bossen omvat. Hydrografisch gezien behoort het projectgebied tot het Demerbekken in het stroomgebied van de Schelde.

Op de **bodemkaart** wordt het projectgebied weergegeven binnen een Zbf1t-bodemserie. Dit wijst op de aanwezigheid van een droge zandbodem met een weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Dit bodemtype behoort tot de podzolbodems (paleobodems).

De **quartaargeologische kaart** situeert het projectgebied in code 31. Dit wijst op de aanwezigheid van fluviatiele afzettingen van Maassedimenten van het Cromeriaan (Midden Pleistoceen) en het Baveliaan (Post-Jaromillo tot Vroeg Pleistoceen). Deze fluviatiele afzettingen werden mogelijk afgedekt door eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat Pleistoceen) en/of het Saaliaan (Midden Pleistoceen) en/of hellingsafzettingen van het Quartair.

Volgens de **tertiargeologische kaart** komt binnen het projectgebied de Formatie van Diest voor (code Di). De formatie vormde zich tijdens het Mioceen (23,8-5,4 ma) en bestaat uit een heterogeen groen tot bruin zand in een schuine gelaagdheid met meerdere grindlagen, (ijzer)zandsteenbanken en klei-, glauconiet- en micarrijke horizonten.

Het **digitaal hoogtemodel** toont een terrein dat licht afhelt richting het oosten. De hoogte situeert zich tussen 80,6 en 79,9 m TAW. Het terrein is relatief vlak zonder abrupte hoogteverschillen.

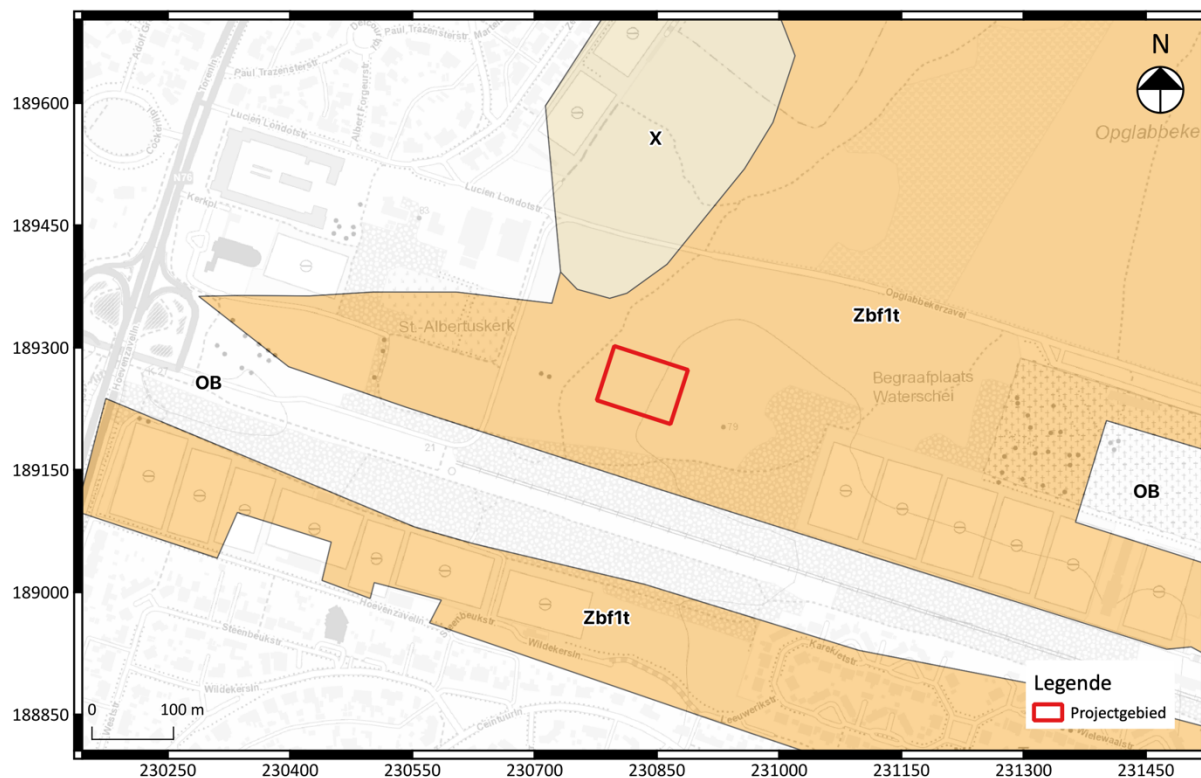

Fig. 2.1: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 2.2: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

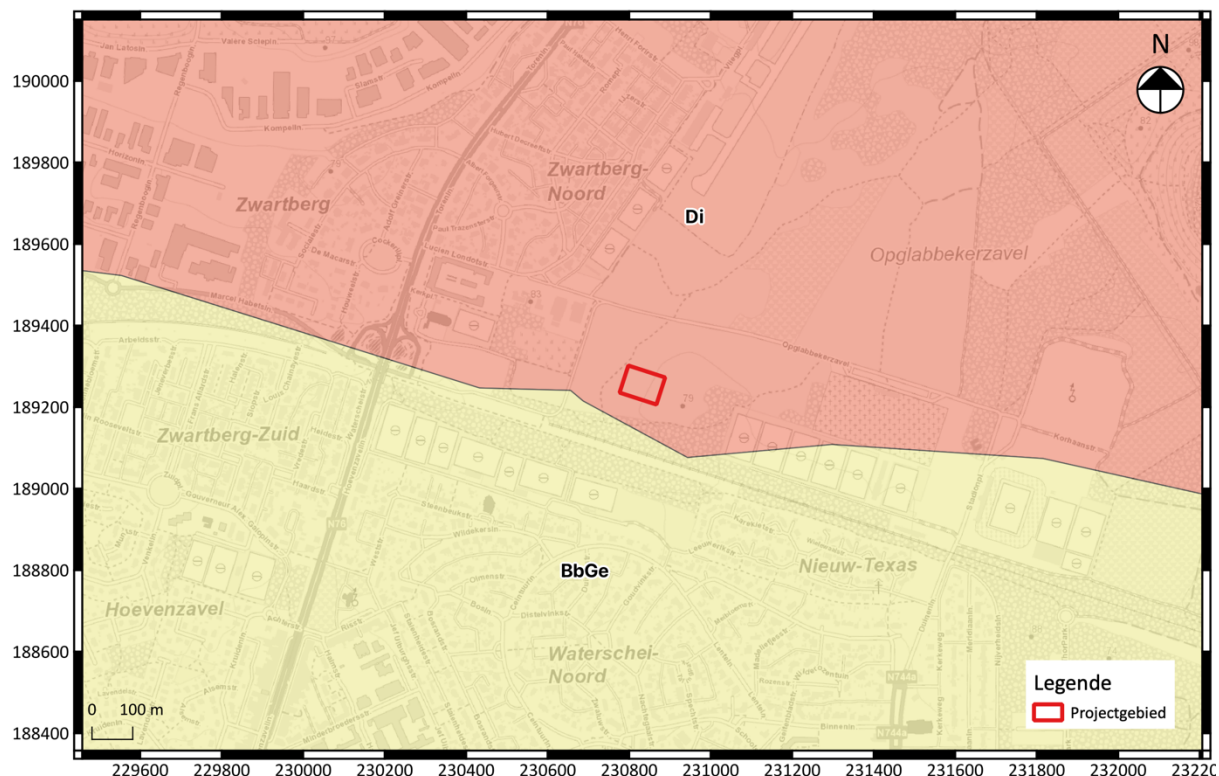

Fig. 2.3: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 2.4: Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied.

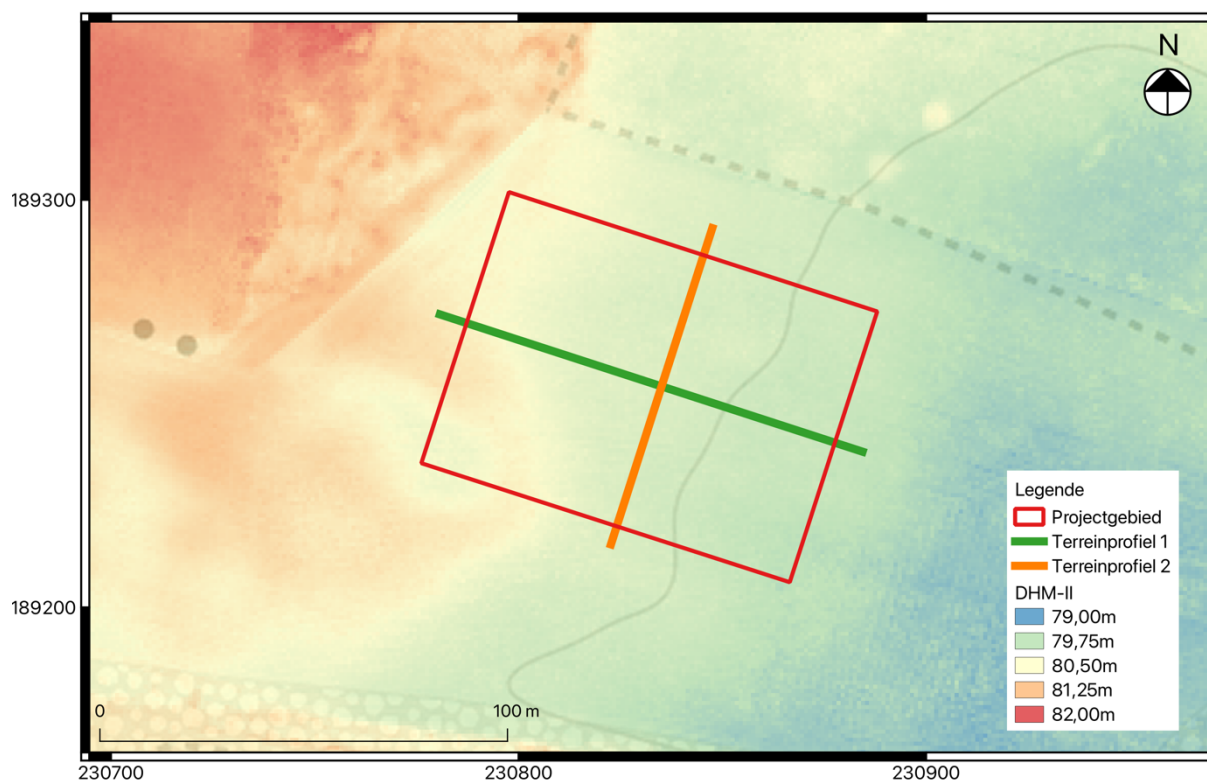

Fig. 2.5: Detail van het DHM met aanduiding van de terreinprofielen en het projectgebied.

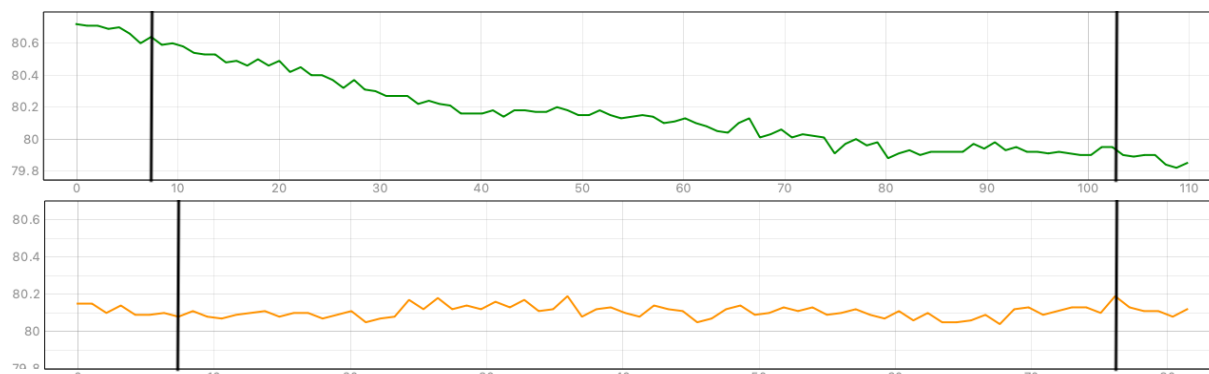

Fig. 2.6: Terreinverloop binnen het projectgebied van west naar oost (groen) en van noord naar zuid (oranje).

2.2 Stratigrafische opbouw

2.2.1 Bodemgenese

Tijdens de opgraving werden in totaal 5 bodemprofielen aangelegd. Verspreid over het terrein werden verschillende bodemsequenties aangetroffen. De bodembewaring varieert van lokale intacte podzolsequenties (PR3) tot A-C profielen (PR1). Profielen 2, 4 en 5 situeren zich hiertussen in waar restanten van een podzolsequentie aanwezig zijn in de vorm van een Bh- of Bir-horizont.

De variabele bewaring van het bodemarchief is waarschijnlijk deels te wijten aan het reliëf. Het terrein hield af richting het oosten waar zich een natte depressie bevindt. Hierdoor heeft zich op het westen

van het terrein mogelijk erosie voorgedaan waardoor de natuurlijke bodemsequentie niet volledig bewaard werd.

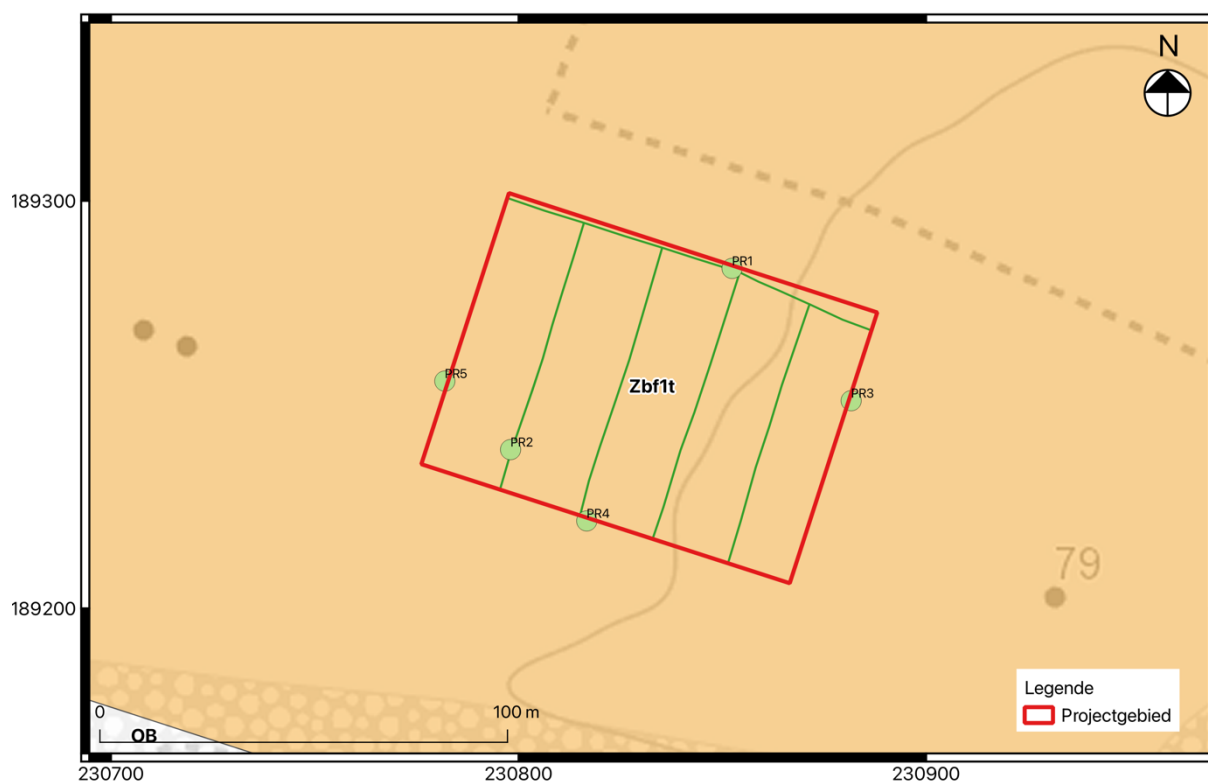
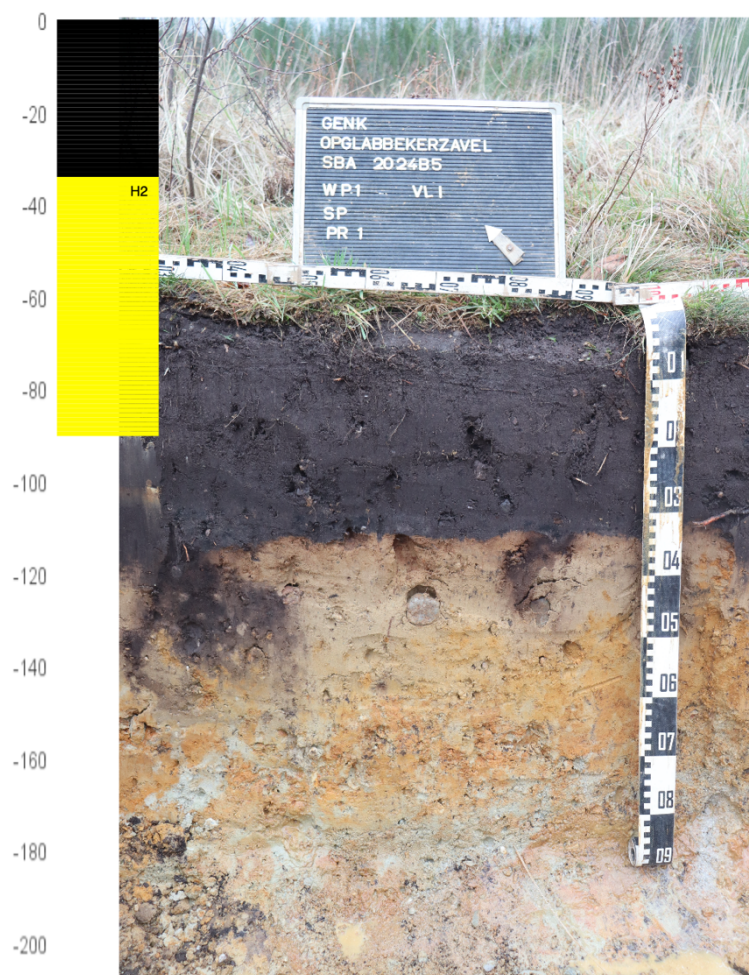

Fig. 2.7: Situering van de geregistreerde profielen.

Profiel 1

In profiel 1 werd een deels verstoord bodemprofiel aangetroffen. Onder een Ap-horizont van ca. 34 cm werd meteen de C-horizont aangetroffen. De Ap-horizont is donker grijsbruin van kleur, humusrijk en met veel bioturbatie en vormt een duidelijke rechte grens met de onderliggende horizont. De C-horizont is gevlekt geelbruin en bevat keien en grind. Bovenaan de C-horizont kunnen restanten van een Bh-horizont waargenomen worden.

H1 (Ap)
0-34 cm; T: ReZaVa ; S: niet gespecificeerd;
K: gevl. DGr-Br ; [Veel bio, Hu;]; A: A recht
gr.; (B: v; HCl: O)

H2 (C)
34- cm; T: ReZaVa Z; S: niet gespecificeerd;
K: gevl. Gl-Br ; [Keien, Grind;]; (B: v; HCl:
O)

Bereikte diepte: -90 cm.
Grondwatertafel: Niet bereikt.
Opmerkingen:

Fig. 2.8: Profiel 1.

Profiel 2

In profiel 2 werd een volledige podzolsequentie aangetroffen. Bij het aanleggen van het profiel was de teelaarde reeds verwijderd. Bovenaan de sequentie bevindt zich een E-horizont van ca. 17 cm dik. Deze bestaat uit los wit zand. Hieronder bevindt zich de donker zwarte B-horizont van ca. 13 cm. Onderaan de podzolsequentie komt een restant van de Bir-horizont voor die reeds deels werd opgenomen in de C-horizont en niet meer duidelijk is af te lijnen. De Bir-horizont is ijzerrijk waarvan het zijn oranje kleur krijgt. De verschillende lagen van de podzolsequentie vormen een golvende grens ten opzichte van elkaar. De lagen lopen geleidelijk in elkaar over.

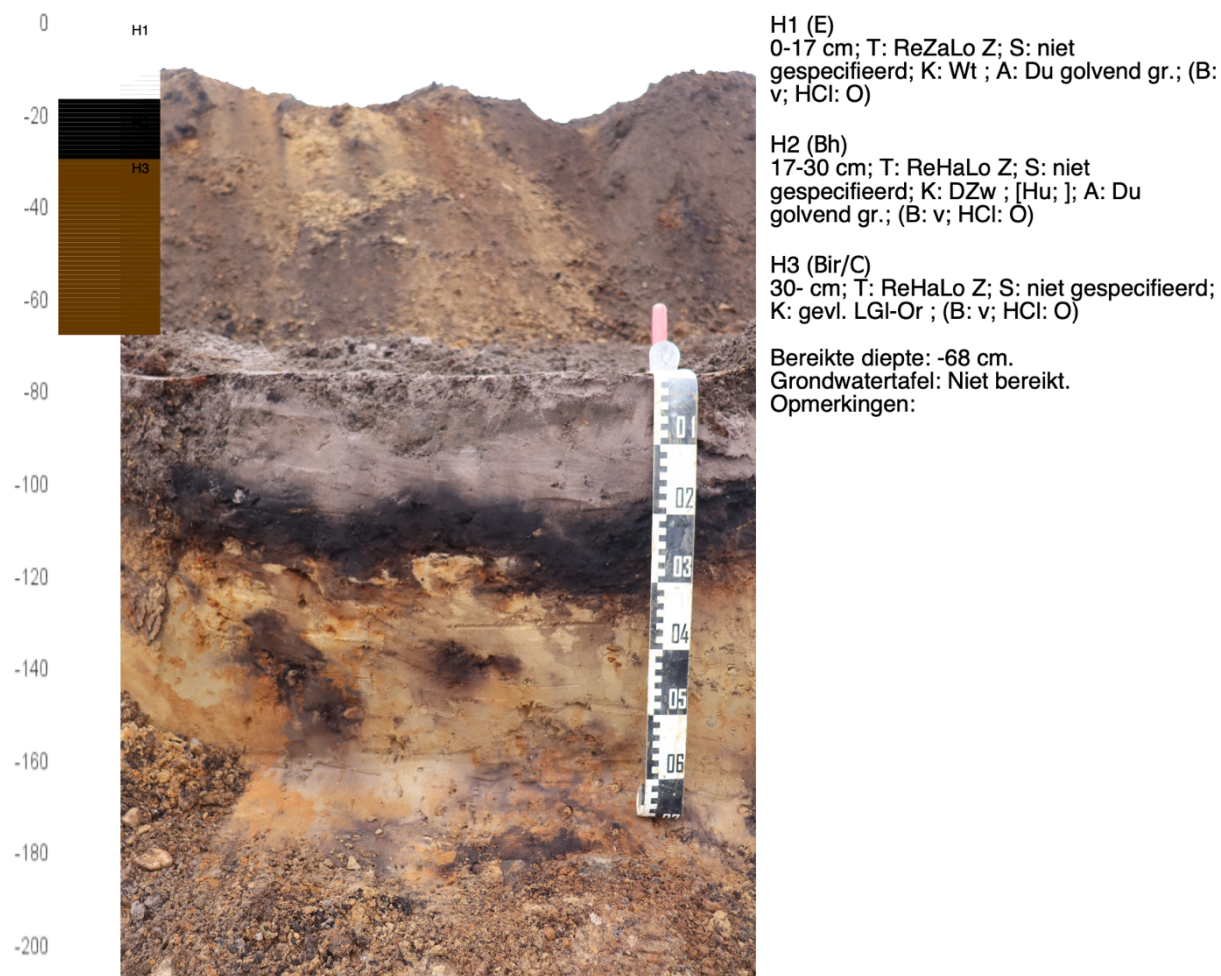

Fig. 2.9: Profiel 2.

Profiel 3

In het zuiden van het terrein werd een restant van een podzolsequentie aangetroffen. Onder de donker grijsbruine Ap-horizont van ca. 30 cm werd een restant van een Bh-horizont aangetroffen. Deze onderscheidt zich van de Ap-horizont door een nog donkerdere kleur en meer humusrijk te zijn. De Bh-horizont is slechts ca. 4 cm dik. Hieronder bevindt zich de gevlekt geelbruine C-horizont.

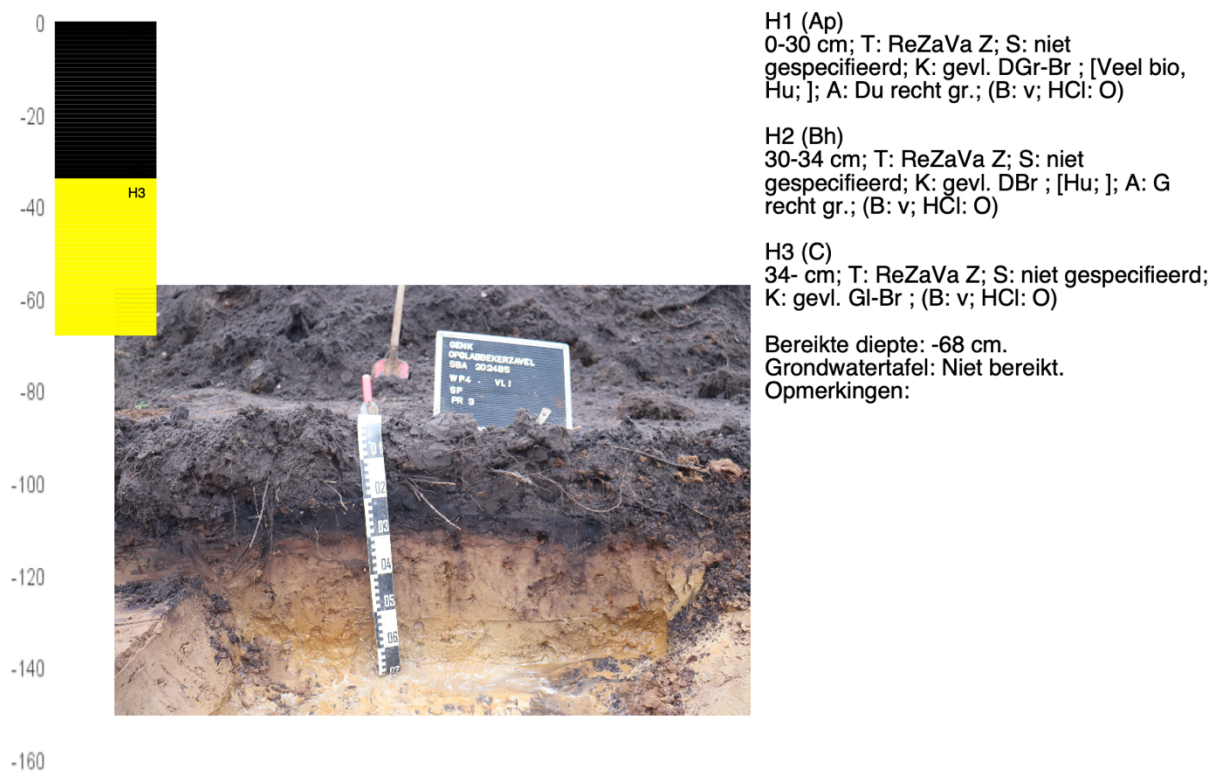

Fig. 2.10: Profiel 3.

Profiel 4 en profiel 5 in het zuidwesten van het terrein vertonen een gelijkaardige bodemopbouw als profiel 3. De Ap-horizont heeft respectievelijk een dikte van ca. 20 en ca. 17 cm waaronder zich de Bh-horizont bevindt van respectievelijk ca. 6 en 12 cm.

Fig. 2.11: Profiel 4.

H1 (Ap)
0-20 cm; T: ReZaVa Z; S: niet gespecificeerd; K: gevl. DGr-Br ; [Veel bio, Hu;]; A: Du recht gr.; (B: v; HCl: O)

H2 (Bh)
20-26 cm; T: ReZaVa Z; S: niet gespecificeerd; K: gevl. DBr ; [Hu;]; A: Du recht gr.; (B: v; HCl: O)

H3 (C)
26- cm; T: ReZaVa Z; S: niet gespecificeerd; K: gevl. Gl-Br m. Or vl. ; (B: v; HCl: O)

Bereikte diepte: -60 cm.
Grondwatertafel: Niet bereikt.
Opmerkingen:

Fig. 2.12: Profiel 5.

H1 (Ap)
0-17 cm; T: ReZaVa Z; S: niet gespecificeerd; K: gevl. DGr-Br ; [Veel bio, Hu;]; A: A recht gr.; (B: v; HCl: O)

H2 (Bh/Bir)
17-30 cm; T: ReZaVa Z; S: niet gespecificeerd; K: gevl. DBr ; [Hu;]; A: Du onregelmatig gr.; (B: v; HCl: O)

H3 (C)
30- cm; T: ReZaVa Z; S: niet gespecificeerd; K: gevl. Gl-Br ; (B: v; HCl: O)

Bereikte diepte: -74 cm.
Grondwatertafel: Niet bereikt.
Opmerkingen:

2.2.2 Bodembewaring en de bewaring van de archeologische site / artefacten

De natuurlijke situatie op het terrein is een podzolbodem. Het terrein werd echter waarschijnlijk deels afgetopt en bewerkt. Dit resulteert in een plaatselijk bewaarde podzolbodem zoals zichtbaar in profiel 2. Op de rest van het terrein komen restanten van de podzolbodem (enkel de Bh- of Bir-horizont) en wortelpodzols voor, maar zijn er ook zones met een Ap-C-profiel.

De bodembewaring is niet optimaal voor het aantreffen van *in situ* steentijd artefactensites, noch voor de bewaring van archeologische grondsporensites. Ter hoogte van de zones waar zich nog een podzolbodem bevondt, werd het vlak bijkomend opgeschaafd voor het opsporen van lithische artefacten. Er werden geen lithische artefacten aangetroffen. De archeologische grondsporensite kon nog geregistreerd worden, maar uit spoordiepte en dergelijke blijkt dat ook deze hoogstwaarschijnlijk zijn afgetopt.

2.2.3 Referentiebodems op gekende archeologische sites in omgeving

In 2023 werden twee proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd door het VEC ten westen van het huidige projectgebied, aan de overkant van de Opglabbekerzavel. De proefsleuvenonderzoeken beslaan fase 1 (ID 26135) en fase 2 (ID 26980) van geplande werken. De daar geregistreerde bodemprofielen zijn zeer gelijkaardig aan de profielen geregistreerd tijdens de huidige opgraving. Over het volledige terrein werd een ABC-profiel aangetroffen, soms met nog een volledige podzolsequentie aanwezig. De bewaring van de podzol is variabel.¹³ Op het terrein van fase 2 werden eveneens variabele podzolbodems aangetroffen. In het westelijk deel van het terrein werden bovenop de intacte podzolsequentie 2 ophogingslagen waargenomen.¹⁴

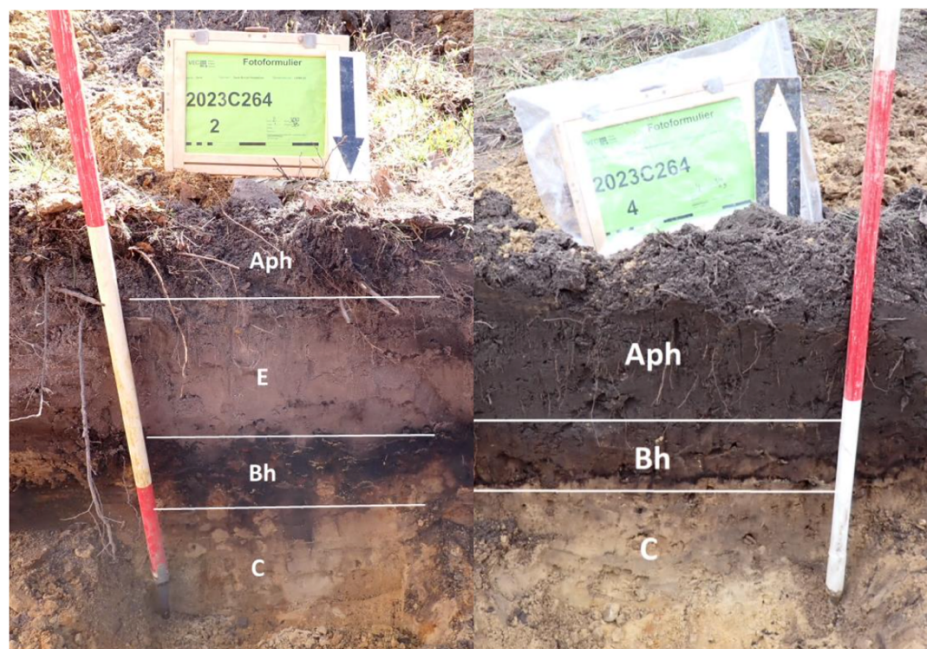

Fig. 2.13: Profiel 1.1 en profiel 4.1 van proefsleuvenonderzoek ID 26135 (fase 1).¹⁵

¹³ Siemons & Belis 2023a.

¹⁴ Siemons & Belis 2023b.

¹⁵ Siemons & Belis 2023a.23.

Fig. 2.14: Profiel 1.1 en profiel 2.2 van proefsleuvenonderzoek ID 26980 (fase 2).¹⁶

2.3 Beschrijving van de archeologische site

Tijdens het vlakdekkend onderzoek werden 15 bodemsporen onderzocht. Na het couperen bleken 4 sporen natuurlijk te zijn. Binnen de antropogene sporen kan een onderscheid gemaakt worden tussen greppels (n=5), kringgreppels (n=3), (recente) paalkuilen (n=3) en een crematiegraf (n=1). Er wordt van paalkuilen gesproken, niet omdat deze deel uitmaken van een structuur, maar omdat de diameter van de sporen kleiner is dan 100 cm.

Verspreid over het terrein werden ook enkele recente 'greppels' aangeduid. Het ging duidelijk om recente tractorsporen. Deze sporen werden dan ook als recent ingemeten.

¹⁶ Siemons & Belis 2023b. 20.

Fig. 2.15: Allesporenplan.

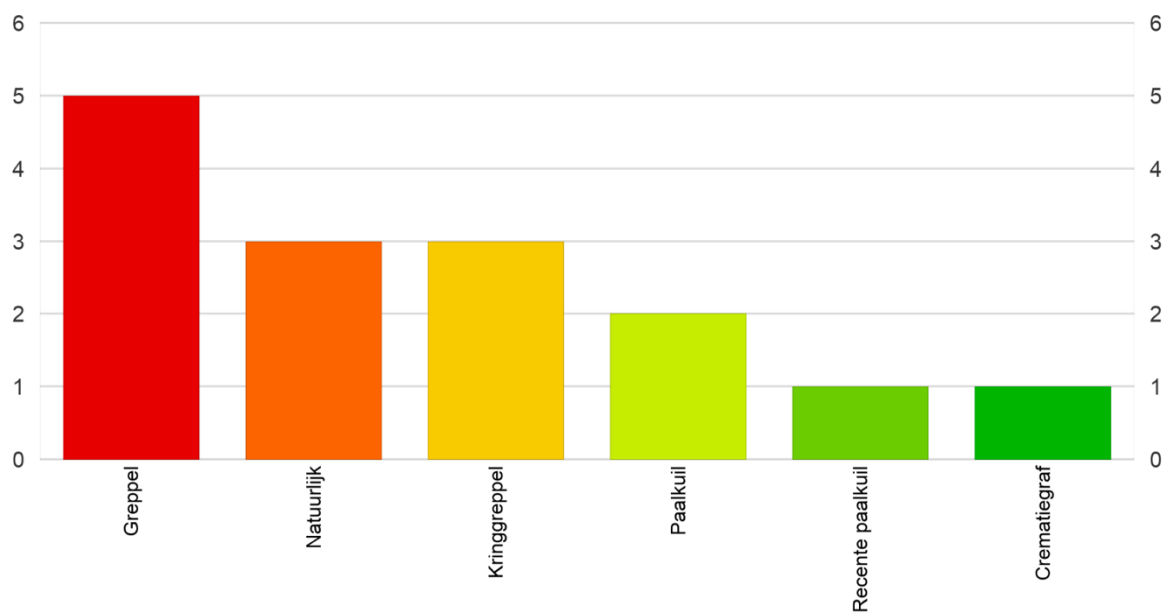

Fig. 2.16: Tabel met opsplitsing van de aangetroffen sporen in verschillende spoorcategorieën.

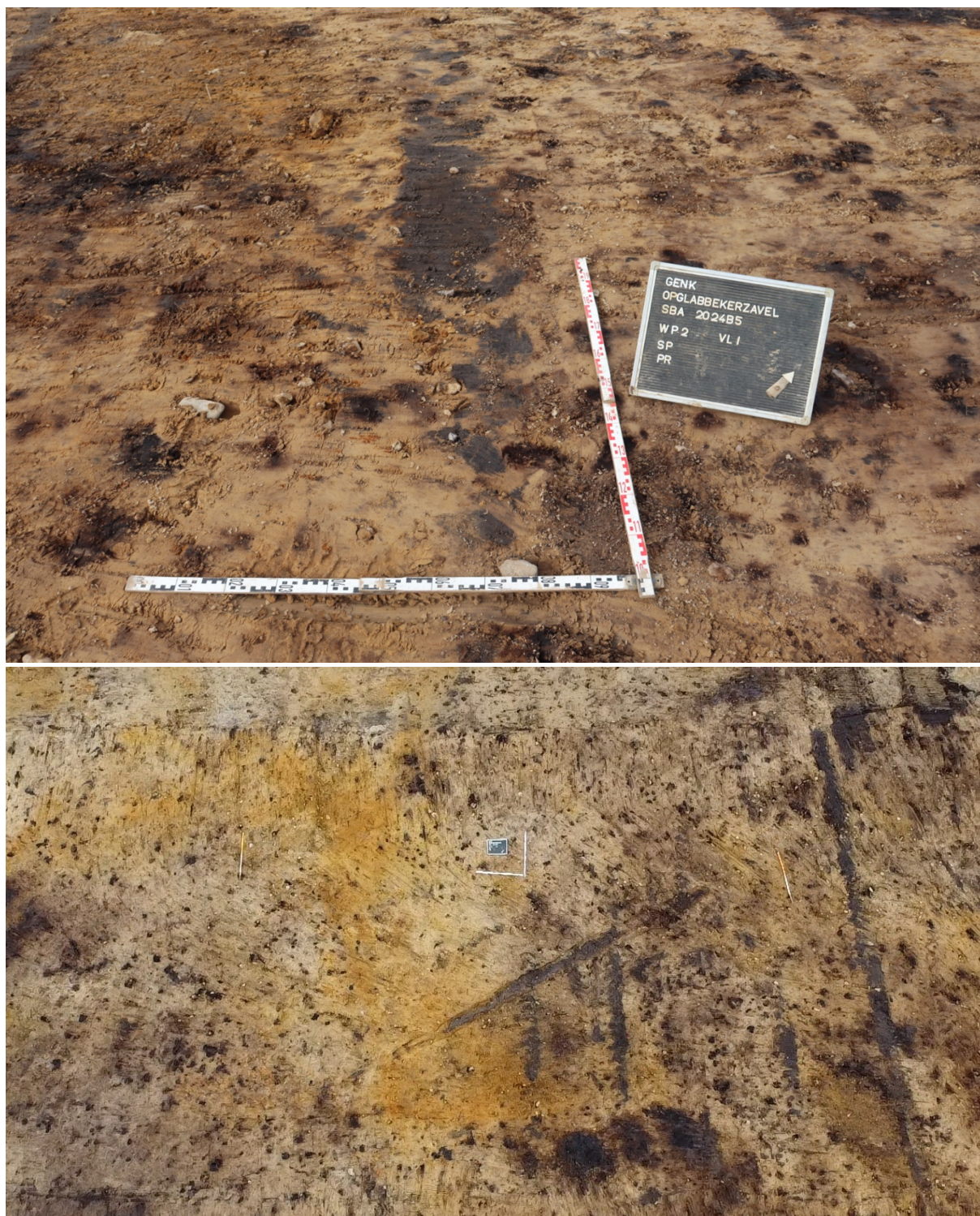

Fig. 2.17: Vlakfoto (onderaan) en detailfoto (bovenaan) van tractersporen verspreid over het terrein.

2.3.1 Grafmonumenten

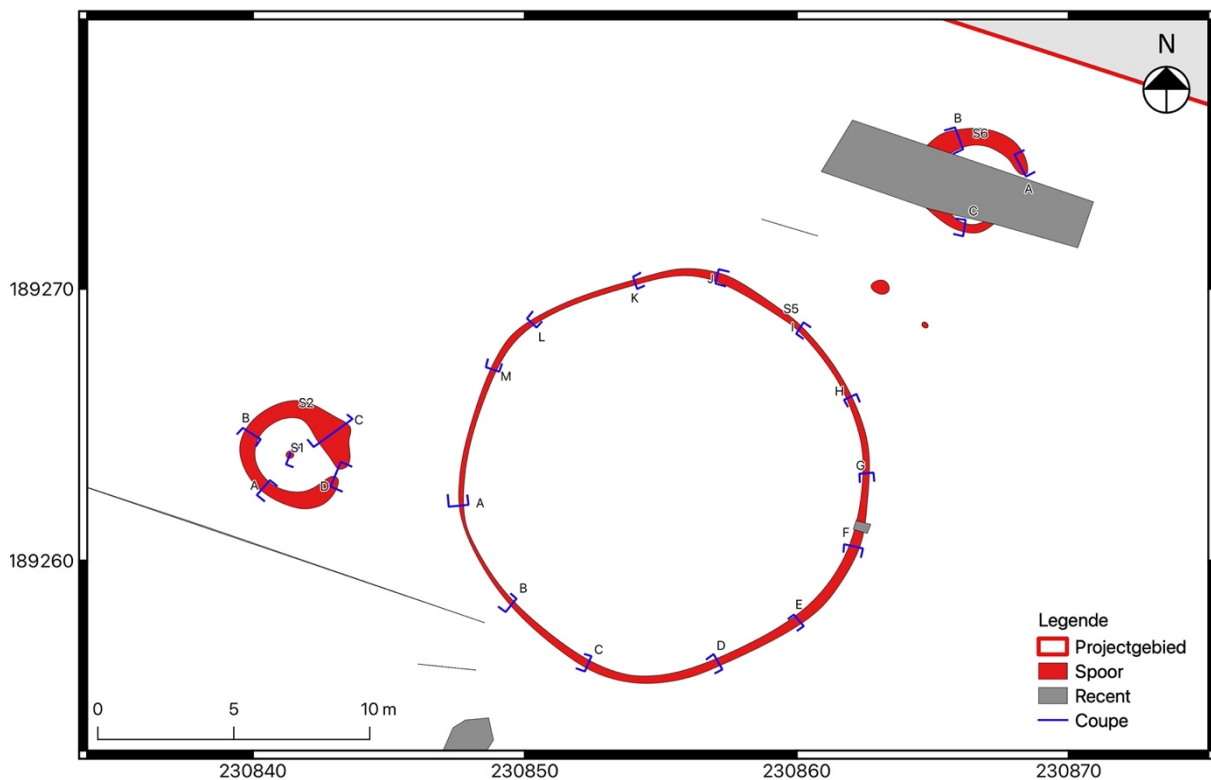

Fig. 2.18: Plan van de kringgreppels met aanduiding van de coupes.

In het noordoosten van het terrein werden 3 kringgreppels aangetroffen. Kringgreppels S2 en S6 zijn gelijkaardig. De greppels hebben beide een totale diameter van ca. 4 m, een greppelbreedte van respectievelijk ca. 65 en 60 cm en zijn bewaard tot ca 20 cm onder het vlak in komvorm. Beide hebben de greppels een donkergrijs-zwarte vulling. Centraal in kringgreppel S2 werd een crematiegraf aangetroffen (S1). Hierop werd fysisch antropologisch onderzoek uitgevoerd (zie hoofdstuk 2.3.2). Er is ook een duidelijke opening in het oosten van greppel S2 (coupe D) zichtbaar. Kringgreppel S6 werd (deels) verstoord bij de aanleg van de meest noordelijke proefsleuven, maar toch lijkt er ook bij deze greppel een opening te zijn in het oosten (coupe A). Bij beide greppels werd een coupe gezet op de opening waaruit bleek dat de greppel hier afgerond is. Bij S2 is zichtbaar dat het om een relatief kleine opening gaat van ca. 30 cm.

Fig. 2.19: Kringgreppels S2 (bovenaan) en S6 (onderaan) in vlak.

Fig. 2.20: Kringgreppel S2 in coupe.

Fig. 2.21: Kringgreppel S2 in coupe ter hoogte van de opening.

Fig. 2.22: Kringgreppel S6 in coupe.

Fig. 2.23: Kringgreppel S6 in coupe ter hoogte van de opening.

Beide kringgreppels (S2 en S6) konden op basis van een C14-datering in de vroege en vroege-midden ijzertijd gedateerd worden. Kringgreppel S2 kan op basis van een C14-analyse van de crematieresten uit graf S1 gedateerd worden tussen 810 en 560 v. Chr. met een zekerheid van 95,4%. Voor de kringgreppel S6 werd houtskool uit de spoorvulling zelf gebruikt en kan gedateerd worden tussen 520 en 390 v. Chr. met een zekerheid van 95,4%.

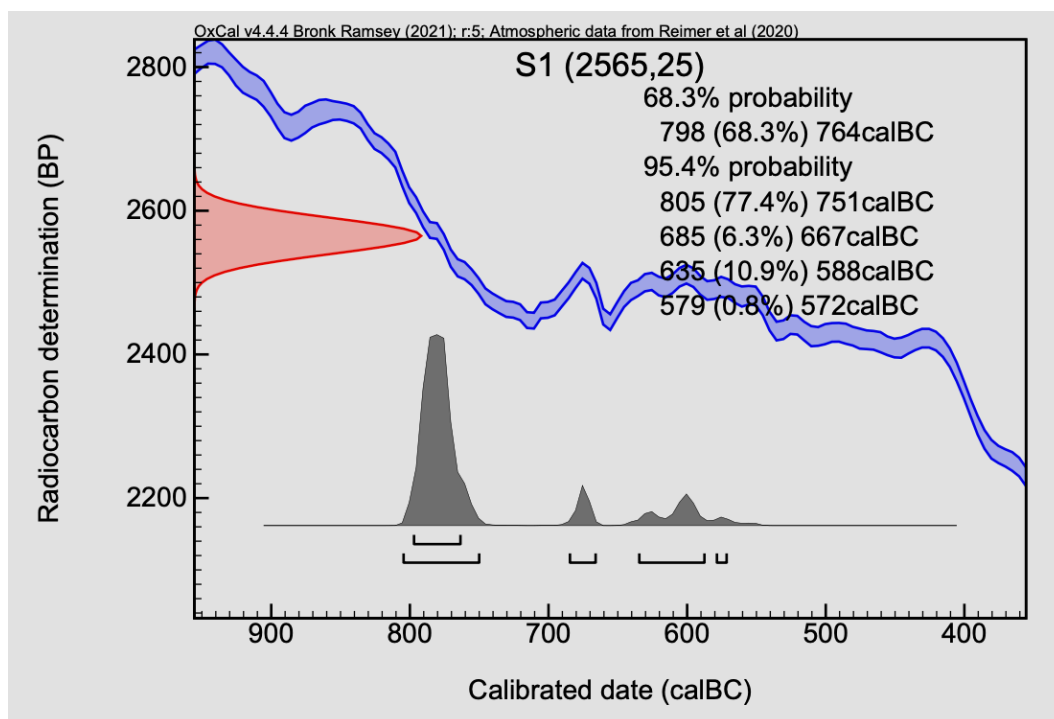

Fig. 2.24: Resultaten van de 14C-datering van S1 (o.b.v. crematieresten).

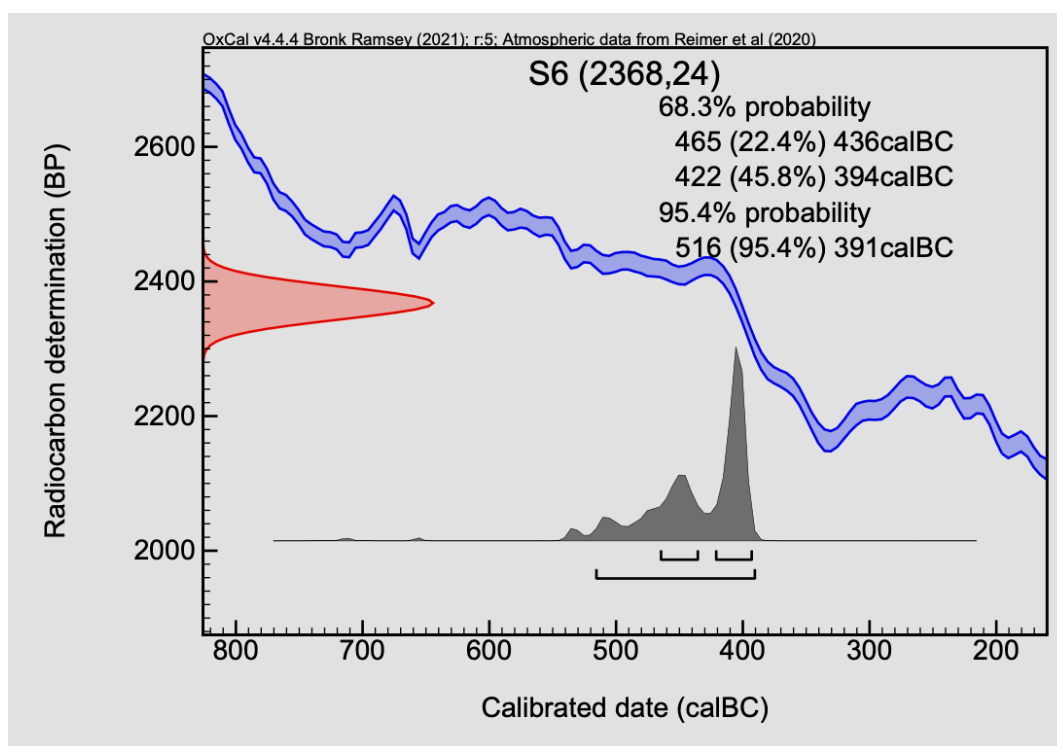

Fig. 2.25: Resultaten van de 14C-datering van S6 (o.b.v. houtskool).

Van beide kringgreppels werden ook stalen genomen van macroresten en pollen. De macrostalen bleken echter geen macroresten te bevatten, enkel houtskool. In de pollenstalen waren wel voldoende pollen aanwezig die redelijk waren geconserveerd waardoor de stalen van zowel S2 als S6 werden geselecteerd voor verder onderzoek. Het volledige rapport van Biax van het pollenonderzoek kan in

bijlage worden teruggevonden. Hier zal echter een kort overzicht van de resultaten besproken worden.¹⁷

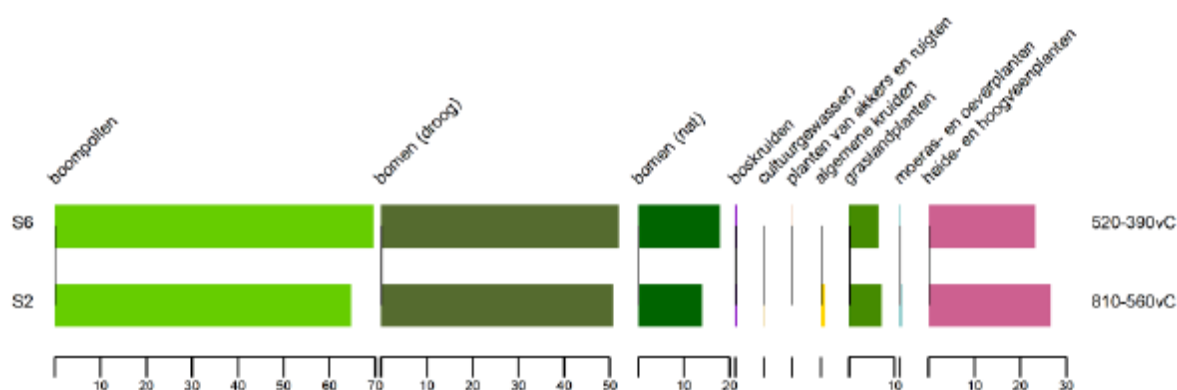
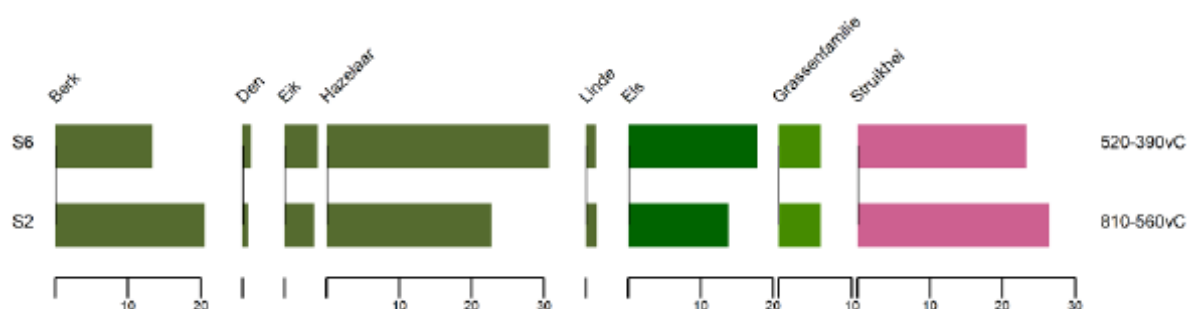
De pollenstalen kunnen informatie geven over de vegetatie rond de grafmonumenten. Beide stalen lijken in alle opzichten sterk op elkaar. Zo is de concentratie pollen betrekkelijk hoog en de conservering redelijk. Het merendeel van de pollen zijn afkomstig van bomen (ca. 65% voor S2 en ca. 70% voor S6). Hazelaar, berk, els en eik zijn het sterkst vertegenwoordigd, maar ook linde, iep, beuk, den, spar en esdoorn komen voor. Naast boompollen werden ook pollen van struikheide aangetroffen (ca. 27% voor S2 en ca. 23% voor S6). In het staal van S2 komen ook pollen van grassen en graslandplanten voor, maar ook enkele antropogene indicatoren, zoals pollen van het gerst/tarwe-type en soorten als alsem en de ganzenvoetfamilie. Opvallend zijn ook zygosporen van algen van de families Volvocaceae en zygnemataceae. In S6 werden geen graanpollen aangetroffen, maar wel pollen van enkele andere antropogene indicatoren zoals alsem en smalle weegbree.¹⁸

Het percentage boompollen wijst op een locatie in een bebost landschap. Aangezien er een hoog aandeel pollen van berk en hazelaar voorkomt, ging het eerder om een lage bosvegetatie met open bladerdak. Vermoedelijk was er sprake van een sterk gedegenerende bosvegetatie door beweiding. Els, waarvan ook een hoog aandeel pollen aanwezig was, is een boomsoort die dominant kan zijn geweest in nat milieu, zoals het dal van de Striemer, maar niet in de directe omgeving van de site, tenzij er enkele slecht drainerende depressies aanwezig waren. Wellicht bestond het landschap uit verschillende vegetaties (bomen, struikgewas en heide/grasland), maar ook overgangsvormen tussen deze vegetaties. Struikheide is geen goede pollenverspreider waardoor het hoge pollenpercentage betekent dat struikheide deel uitmaakte van de lokale vegetatie. Heide ontstaat dan weer voornamelijk door begrazing. Behalve heide heeft er nabij de kringgreppels ook weiland gelegen langs of vermengd met het bos. Het pollentype rapunzel wijst in pleistocene gebieden dan weer op licht loofbos of een overgang van een bosrijke naar een grazige vegetatie. In beide stalen werd ook druifkruid aangetroffen wat een soort is van kalkrijke, droge graslanden. Dit lijkt echter niet te passen bij de pleistocene gronden rond de site. Mogelijk was de bodem in de ijzertijd minder sterk uitgeloogd of kwam er meer kalkrijke leem aan de oppervlakte. Het pollenbeeld uit de stalen komt het beste overeen met oppervlakte monsters die werden genomen in een heide net aan de rand van een loofbos. Er werden geen mestschimmels aangetroffen, maar toch kan begrazing afgeleid worden uit het voorkomen van heide en grasland. In Vlaanderen zijn dit namelijk instabiele cultuurlandschappen die zonder begrazing of ander beheer snel overgaan in struweel en bos. De kleine hoeveelheid pollen van graan, alsem en de ganzenvoetfamilie wijst op de aanwezigheid van bouwgrond (en dus een nederzetting) in de omgeving van de kringgreppels, maar het palynologisch signaal voor akkerbouw is zeer zwak.¹⁹

¹⁷ van der Meer 2025.

¹⁸ van der Meer 2025.

¹⁹ van der Meer 2025.

Fig. 2.26: Vereenvoudigd pollendiagram met percentages van de pollengroepen.²⁰Fig. 2.27: Vereenvoudigd pollendiagram met percentages van de meest voorkomende pollentypen.²¹

De resultaten van het pollenonderzoek werden ook vergeleken met andere reeds uitgevoerde onderzoeken uit de regio. Er kon enkel met contexten uit waterputten vergeleken worden. Deze contexten vertegenwoordigen echter de vegetatie dicht bij een nederzetting. Aan de Hasseltsebaan te Hechtel werd een waterput uit de midden-ijzertijd onderzocht. Hier wezen de pollen op een halfopen landschap. Pollen uit een ijzertijdwaterput aan de Broekstraat te Bree gaf eerder een beeld van een meer bosrijk landschap, maar dat eveneens gedomineerd werd door lichtminnende boomsoorten met daartussen grasland. Ook werden er beperkt macroresten van diverse cultuurgewassen aangetroffen. Te Peer-Panhoven werd een waterput uit de midden-ijzertijd aangetroffen waarbij het palynologisch onderzoek wees op een meer open landschap met zowel grasland als heide. Ook werd een relatief sterk signaal aangetroffen voor akkerbouw. Aan het Bivelenhof te Bilzen werden twee waterputten uit de late bronstijd tot vroege ijzertijd onderzocht. Hier wijzen de pollen op een open tot halfopen landschap. Grasland heeft het sterkste palynologische signaal, maar ook werden er aanwijzingen voor akkerbouw aangetroffen (wel voornamelijk in de macrorestenstalen). Er kan dus geconcludeerd worden dat de waterputten uit de ijzertijd in de Kempen een beeld schetsen van een bosrijk tot halfopen landschap rond de nederzettingen. Het gaat om open, begraasde bossen waarbij graasgronden een belangrijk aandeel hebben in het landschap. Het palynologisch signaal voor akkerbouw varieert dan weer van zwak tot betrekkelijk sterk. Het landschap rond de kringgreppels komt hiermee overeen, namelijk open begraasde bossen, heide en droge schrale graslanden, alsook in zeer beperkte mate het bouwland.²²

²⁰ van der Meer 2025. 8.²¹ van der Meer 2025. 8.²² van der Meer 2025.

Kringgreppel S5 is veel groter dan de andere kringgreppels met een diameter van ca. 15 cm. De greppel zelf is eveneens donkergrijs-zwart van kleur, is gemiddeld ca. 22 cm breed en wordt op sommige plaatsen bewaard tussen ca. 6 en 20 cm onder het vlak. Er werden in totaal 13 coupes gezet op de kringgreppel. Nergens werd een duidelijke opening vastgesteld zoals bij de vorige kringgreppels. Ook de zone ingesloten door de kringgreppel werd nauwkeurig onderzocht voor de eventuele aanwezigheid van een crematiegraf maar dit werd niet aangetroffen.

Ook van deze kringgreppel werden macrorestenstalen en pollenstalen ingezameld. Er werd echter eerst getracht de kringgreppel te dateren voordat de stalen verder onderzocht konden worden. Op basis van de C14-analyse op houtskool uit de kringgreppel werd echter een mogelijk foutieve datering bekomen aangezien er een datering van 59600-47800 v. Chr. is uitgekomen. Gezien de grootte van het monument wordt wel (voorzichtig) een oudere datering vooropgesteld. Omwille van de onzekerheid van de datering van de kringgreppel, werden de stalen uit dit spoor niet geselecteerd voor verder onderzoek.

Fig. 2.28: Kringgreppel S5 in vlak.

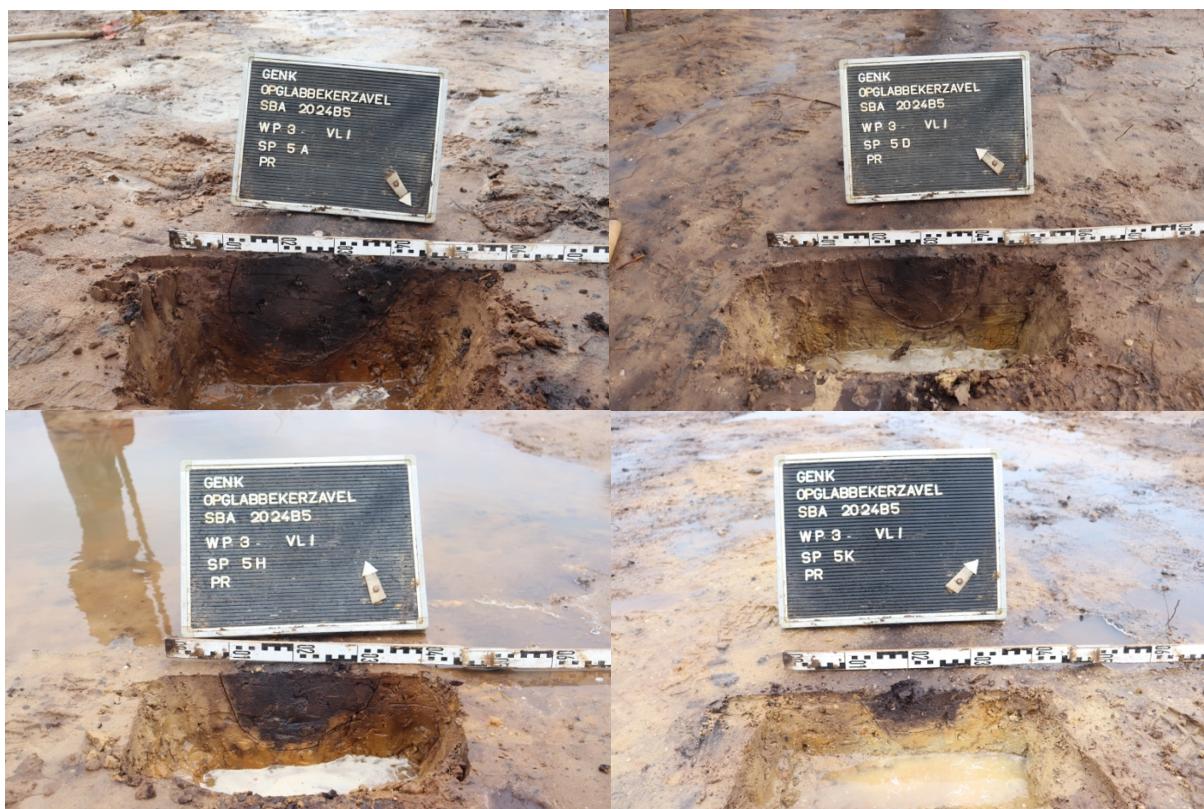

Fig. 2.29: Kringgreppel S5 in coupe.

De drie kringgreppels die werden aangetroffen tijdens de opgraving maken mogelijk ook deel uit van een grotere funeraire site. Zo zijn op het digitaal hoogtemodel (DHM II) ten noorden van het projectgebied hoogstwaarschijnlijk nog enkele grafheuvels zichtbaar.

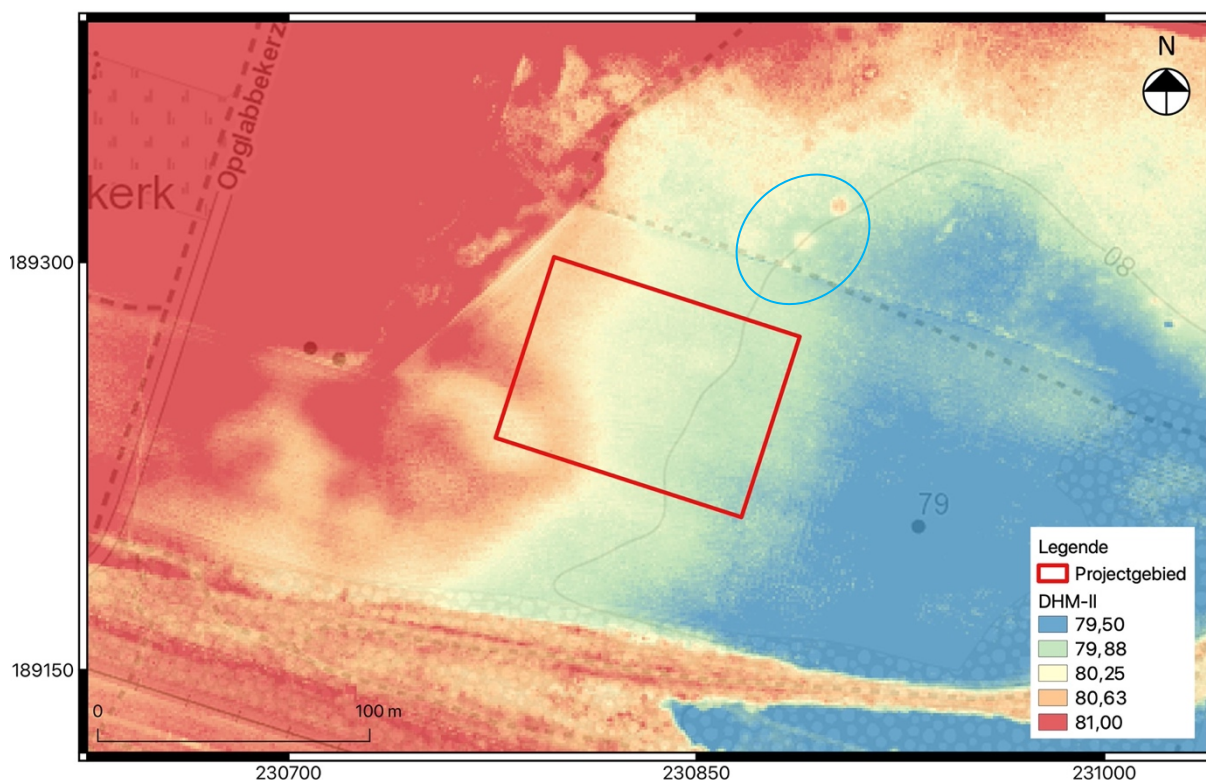

Fig. 2.30: DHM waarop de mogelijke grafheuvels ten noorden van het projectgebied zichtbaar zijn (omcirkeld in blauw).

2.3.2 Crematiegraf

In het centrum van kringgreppel S2 werd een crematiegraf aangetroffen (S1). Het gaat om een cirkelvormig spoor van ca. 33 op 32 cm met een grijze vulling en crematieresten. Het spoor werd tot ca. 12 cm onder het aangelegde vlak bewaard.

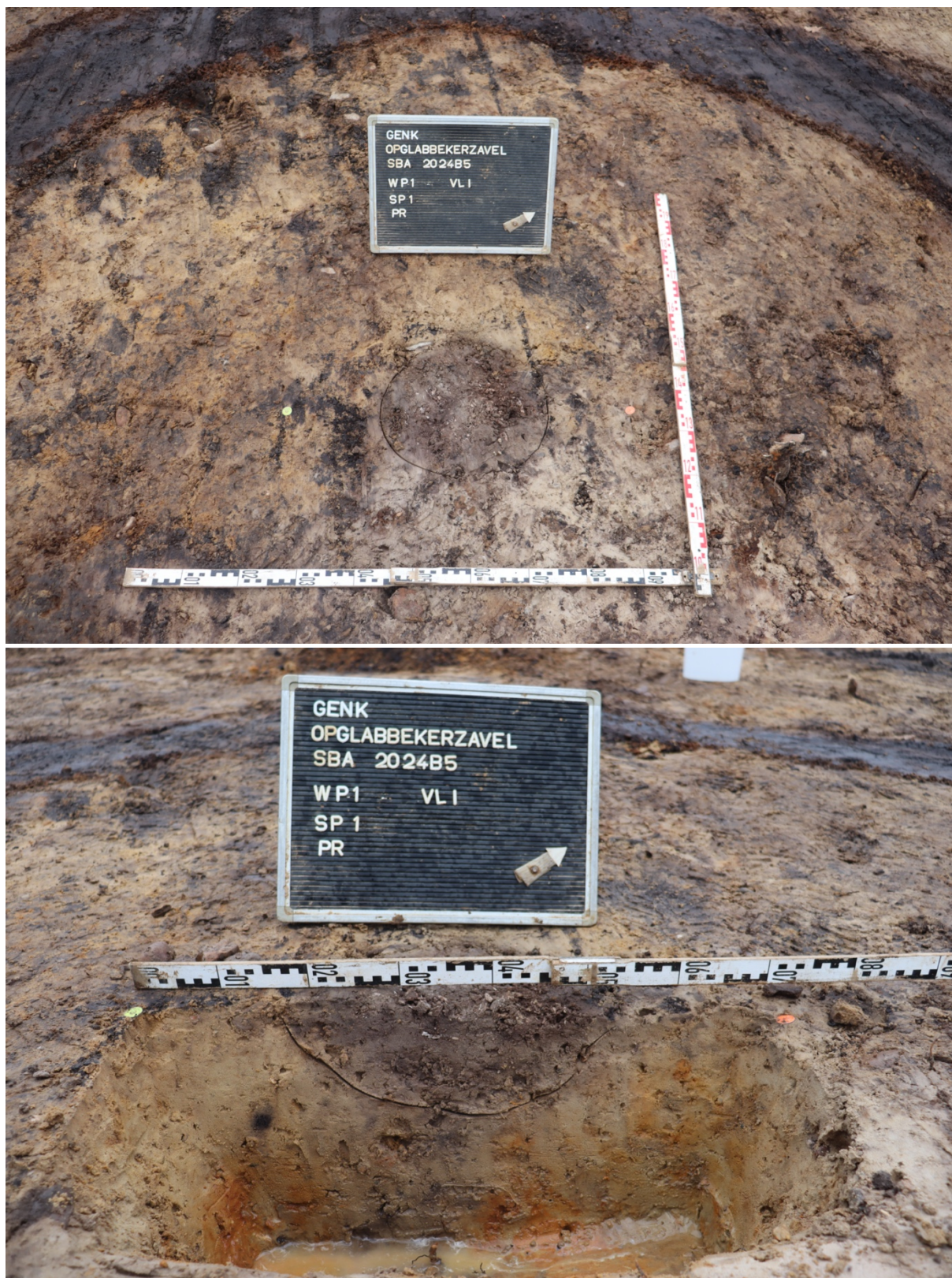

Fig. 2.31: Crematiegraf S1 in vlak (bovenaan) en in coupe (onderaan).

Er werd fysisch antropologisch onderzoek uitgevoerd op het crematierestengraf S1 in kringgreppel S2. In dit spoor was 214 gram aan crematieresten aanwezig, behorende aan één individu. Alle verbrand bot is menselijk. Het betreft een volwassen individu ouder dan 24 jaar, op basis van de sluiting van de *Tuber Ischiadium* (epifyse van het zitbeen van het bekken). Geslachtskenmerken zijn niet aanwezig. In onderstaande tabel zijn de specifieke botstukken beschreven samen met het gewicht per skeletdeel, voornamelijk diafysefragmenten. Pathologische botveranderingen zijn niet waargenomen. De maximale fragmentgrootte is 8 cm en de verbrandingsgraad is fase 5.²³

Het macrostaal uit dit crematiegraf werd bijkomend ook gewaardeerd door BIAx in functie van een mogelijk anthracologisch onderzoek. Het staal bleek echter vrij weinig houtskool te bevatten en bovendien was deze slechts matig bewaard. Dit staal werd dan ook niet verder onderzocht.²⁴

	Neurocranium	Axiaal	Diafyse	Epifyse
Spoor 1	Gewicht en inhoud	Gewicht en inhoud	Gewicht en inhoud	Gewicht en inhoud
gram	4	3	96	2
inhoud	slaapbeen	bekken, wervel, rib	arm, been	handwortelbeentje (lunate)

Fig. 2.32: Gewicht en inhoud per skeletdeel.²⁵

2.3.3 Paalkuilen

Verspreid over het terrein werden 3 paalkuilen geregistreerd. De paalkuilen maken geen deel uit van een structuur maar worden zo benoemd omwille van hun diameter kleiner dan 100 cm. Paalkuilen S7 en S14 bevinden zich in de zone van de kringgreppels. Paalkuil S7 is cirkelvormig – ca. 29 op 27 cm – met een donker grijsbruine vulling. In coupe is het spoor schaalvormig tot ca. 7 cm onder het vlak. Paalkuil S14 is groter en eerder ovaal – ca. 80 op 62 cm – met een gelijkaardige kleur vulling. Dit spoor is in coupe bewaard tot ca. 9 cm onder het vlak.

²³ Smits 2025.

²⁴ van der Meer 2025.

²⁵ Smits 2025.

Fig. 2.33: Paalkuil S7 in vlak en in coupe.

Fig. 2.34: Paalkuil S14 in vlak en in coupe.

In het zuiden van het projectgebied werd paalkuil S3 geregistreerd. Het gaat om een ovaal spoor van ca. 67 op 33 cm met een donker grijze vulling. In coupe is het spoor bewaard tot ca. 16 cm onder het aangelegde vlak. Op basis van de aard en scherpe aflijning, werd dit spoor geïnterpreteerd als eerder recent.

Fig. 2.35: Recente paalkuil S3 in vlak en in coupe.

2.3.4 (Recente) greppels

Tijdens de opgraving werden 5 spoornummers uitgedeeld aan greppels. Deze bevinden zich voornamelijk op het zuidelijk en westelijk deel van het terrein. Greppels S9, S10, S11 en S13 hebben elk een noord-zuid oriëntatie en zijn donker grijs-zwart van kleur. De greppels zijn slecht bewaard waarbij de diepte varieert tussen 2 en 6 cm. In het vlak varieert de breedte van de greppels tussen 26 en 50 cm. Mogelijk zijn deze greppelsegmenten onderdeel van eenzelfde greppel omwille van dezelfde oriëntatie, kleur en vorm. Het is bijkomend ook mogelijk dat het gaat om een perceelsgreppel, maar dit kan niet met zekerheid aangetoond worden.

Fig. 2.36: Overzicht van greppels S9, S10, S11 en S13 in vlak vanuit het noorden.

Fig. 2.37: Greppels S9, S10, S11 en S13 in coupe.

In de meest zuidelijke hoek van het projectgebied werd greppel S8 aangetroffen. Het gaat om een langwerpig spoor met een onregelmatige vorm. S8 is gevlekt donker zwart en bewaard tot ca. 15 cm in coupe. Er werden drie coupes gezet: twee op het westelijke uiteinde en één in het midden van het spoor ter hoogte van een uitstulping.

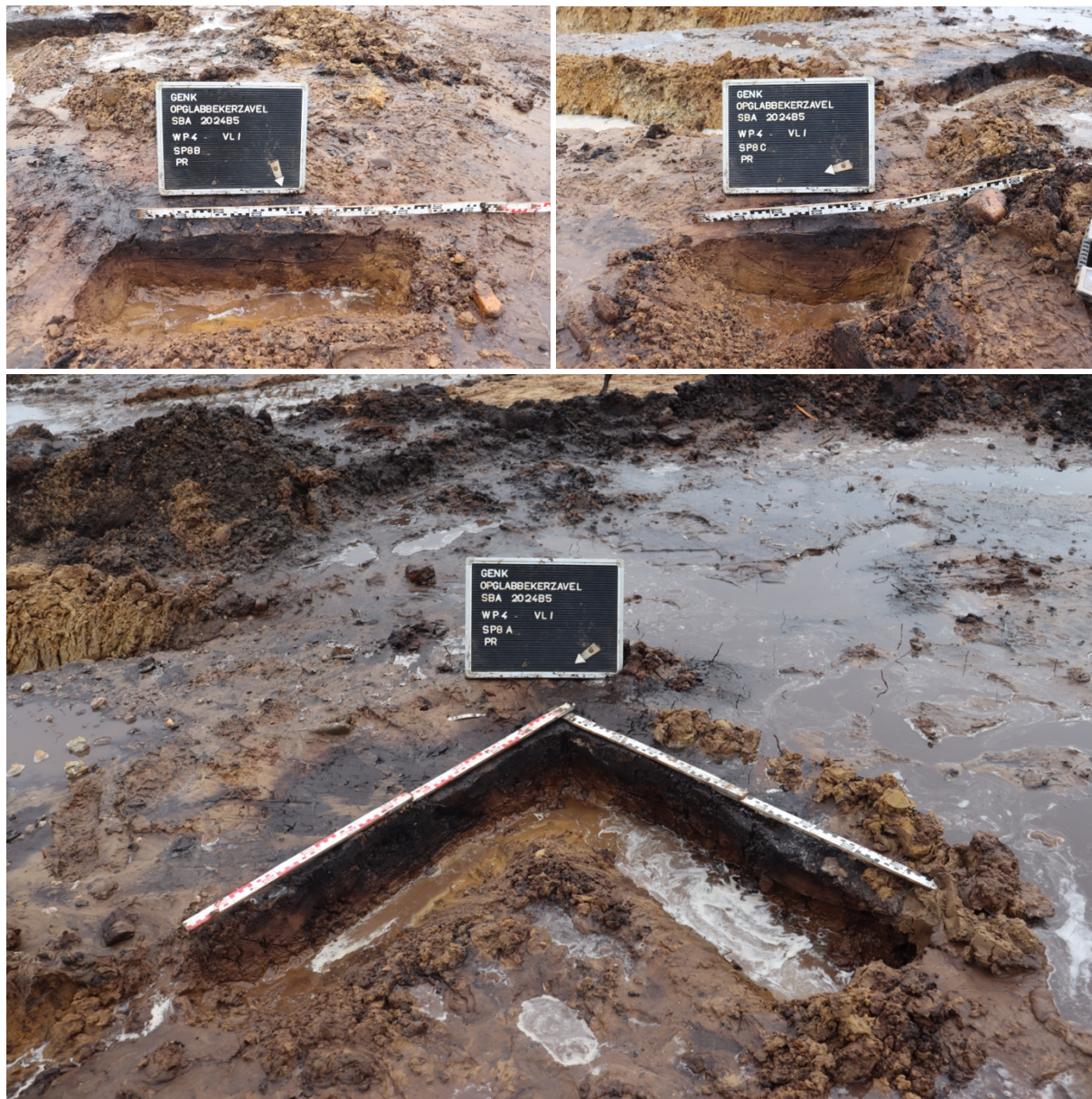

Fig. 2.38: Greppel S8 in coupe.

2.4 Vondsten

Tijdens de opgraving werden geen dateerbare vondsten aangetroffen. Wel werden in de vulling van het crematiegraf (S1) enkele brokken natuursteen ingezameld. Ook uit kringgreppel S5 werd een kei ingezameld omwille van de specifieke vorm. Op geen van de natuursteenfragmenten werden bewerkingssporen aangetroffen. Het gaat om typische keien die voorkomen in het Maasgrind in de streek, zonder menselijke bewerking.

Fig. 2.39: Natuursteenfragmenten uit crematiegraf S1.

Fig. 2.40: Natuursteenfragment uit kringgreppel S5.

Hoofdstuk 3 Synthese

3.1 Datering en interpretatie archeologische site

Tijdens de opgraving werden drie kringgreppels aangetroffen. Deze kringgreppels bevonden zich in de noordoostelijke helft van het projectgebied. Er werden meerdere kringgreppels dicht bij elkaar aangetroffen op het projectgebied die tot een grotere funeraire site behoren. Deze site loopt door in noordelijke richting aangezien op het DHM II nog enkele extra grafheuvels zichtbaar zijn.

Twee kringgreppels kunnen in de vroege-ijzertijd en vroege tot midden ijzertijd gedateerd worden en zijn zeer gelijkend (diam. van ca. 4 m, greppelbreedte van ca. 60-65 cm en een opening in het oosten). In de kringgreppel uit de vroege-ijzertijd werd centraal een crematiegraf aangetroffen. Kringgreppel S2 werd tussen 810 en 560 v. Chr. gedateerd en kringgreppel S6 tussen 520 en 390 v. Chr. De derde kringgreppel S5 is groter in diameter waarbij de greppel zelf dunner is. Ook werd er getracht deze greppel te dateren aan de hand van een C14-analyse (houtskool). Hieruit is echter een twijfelachtige datering gekomen (namelijk 59600-47800 v. Chr.). Aangezien de datering van deze kringgreppel dus niet met zekerheid bepaald kon worden, werden de stalen (macro en pollen) uit dit spoor niet geselecteerd voor verder onderzoek. Wel werden de macro- en pollenstalen uit de twee kleinere kringgreppels (S2 en S6) gewaardeerd. Op basis van deze waardering werden de pollenstalen geselecteerd voor verder onderzoek. Hieruit bleek dat het landschap rond de kringgreppels in de ijzertijd werd gekenmerkt door begraasde bossen, heide en droge schrale graslanden, maar ook in zeer beperkte mate bouwland.

Het crematiegraf S1 dat werd aangetroffen in kringgreppel S2 werd verder onderzocht door een fysisch antropoloog. Er kon bepaald worden dat het om een volwassen individu gaat van ca. >24 jaar, maar geslachtskenmerken waren niet aanwezig.

Verder werden ook nog enkele greppelsegmenten en enkele geïsoleerde paalkuilen geregistreerd. De greppelsegmenten behoren mogelijk tot een perceelsgreppel, maar dit kan niet met zekerheid aangetoond worden.

3.2 Link met andere sites uit de omgeving

In de ruime omgeving van het projectgebied kunnen enkele gelijkaardige sites worden herkend. Zo worden op de CAI twee funeraire sites aangeduid ten zuiden van het projectgebied. Tussen Winterslag en Waterschei te Genk (CAI 51610) was een urnenveld aanwezig dat in de late bronstijd – vroege ijzertijd gedateerd kan worden. Meer naar het oosten toe (CAI 52099) werden nog eens een 40-tal urnes en 11 kringgreppels gevonden. Deze werden in de late-bronstijd gedateerd. Dit wijst er wel op dat de regio rond Genk voor een lange periode in de bronstijd en ijzertijd gebruikt werd voor funeraire activiteiten.

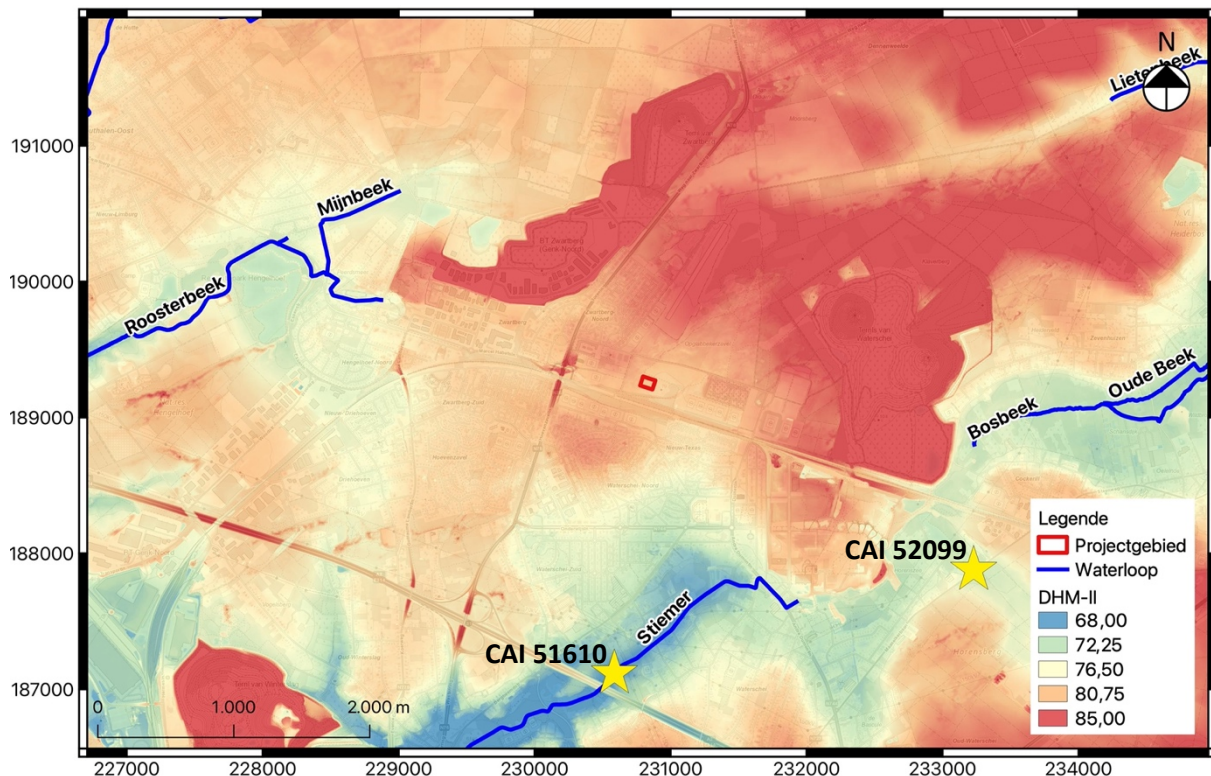

Fig. 3.1: Het DHM II met aanduiding van twee gelijkaardige funeraire sites met een gele ster.

De kringgreppels die tijdens de huidige opgraving werden aangetroffen, maken deel uit van een grotere funeraire site. Zo zijn er ten noorden van het projectgebied nog enkele kleine grafheuvels zichtbaar in het landschap. In het kader van een beschermingsdossier zijn BAAC en Condor bezig met archeologisch vooronderzoek ter hoogte van deze grafheuvels.²⁶ Zo werd er reeds geofysisch onderzoek uitgevoerd (ArchePro) waaronder magnetometrisch onderzoek. Dit onderzoek werd echter halverwege stopgezet aangezien er onvoldoende resultaten uitkwamen. Zo waren de grafheuvels in de magnetometingen niet zichtbaar. Ook werden er EMI-scans genomen waarop wel enkele grafheuvels herkend konden worden. De kringgreppels die in de weerstandsmeting en in de HydraGo metingen zichtbaar zijn, zijn echter niet zichtbaar in de EMI metingen. De kringgreppels lijken heel oppervlakkig in de ondergrond aanwezig te zijn en aangezien de ondiepe EMI meting van 50 cm zijn maximale gevoeligheid heeft op ca. 30 cm zijn de heel oppervlakkige kringgreppels niet zichtbaar met deze methode. De HydraGo metingen en weerstandsmetingen leverde de locatie van een grafheuvel op met errond een kringgreppel/kringgreppels. Deze gegevens komen echter wel uit een tussentijds verslag en moeten dus wel wat genuanceerd worden. De gegevens zullen nog verder uitgewerkt worden en zullen nog aangevuld worden met bijkomend geofysisch onderzoek en een landschappelijk booronderzoek.²⁷

²⁶ Deville & Vanden Borre 2026.

²⁷ ArcheoPro 2026.; Deville & Vanden Borre 2026.

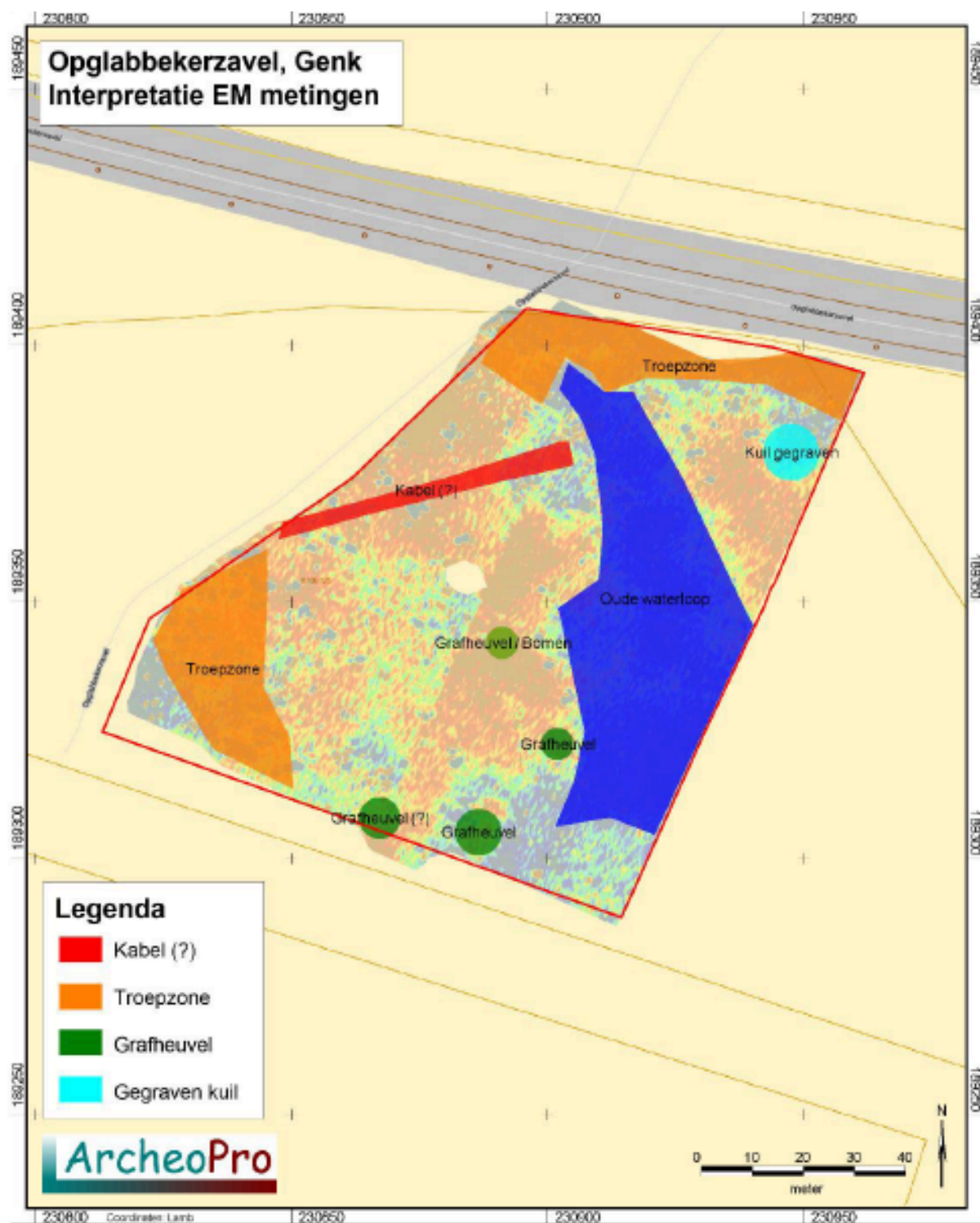

Fig. 3.2: Interpretatie van de EMI metingen uitgevoerd door ArcheoPro.²⁸

²⁸ ArcheoPro 2026. 10.

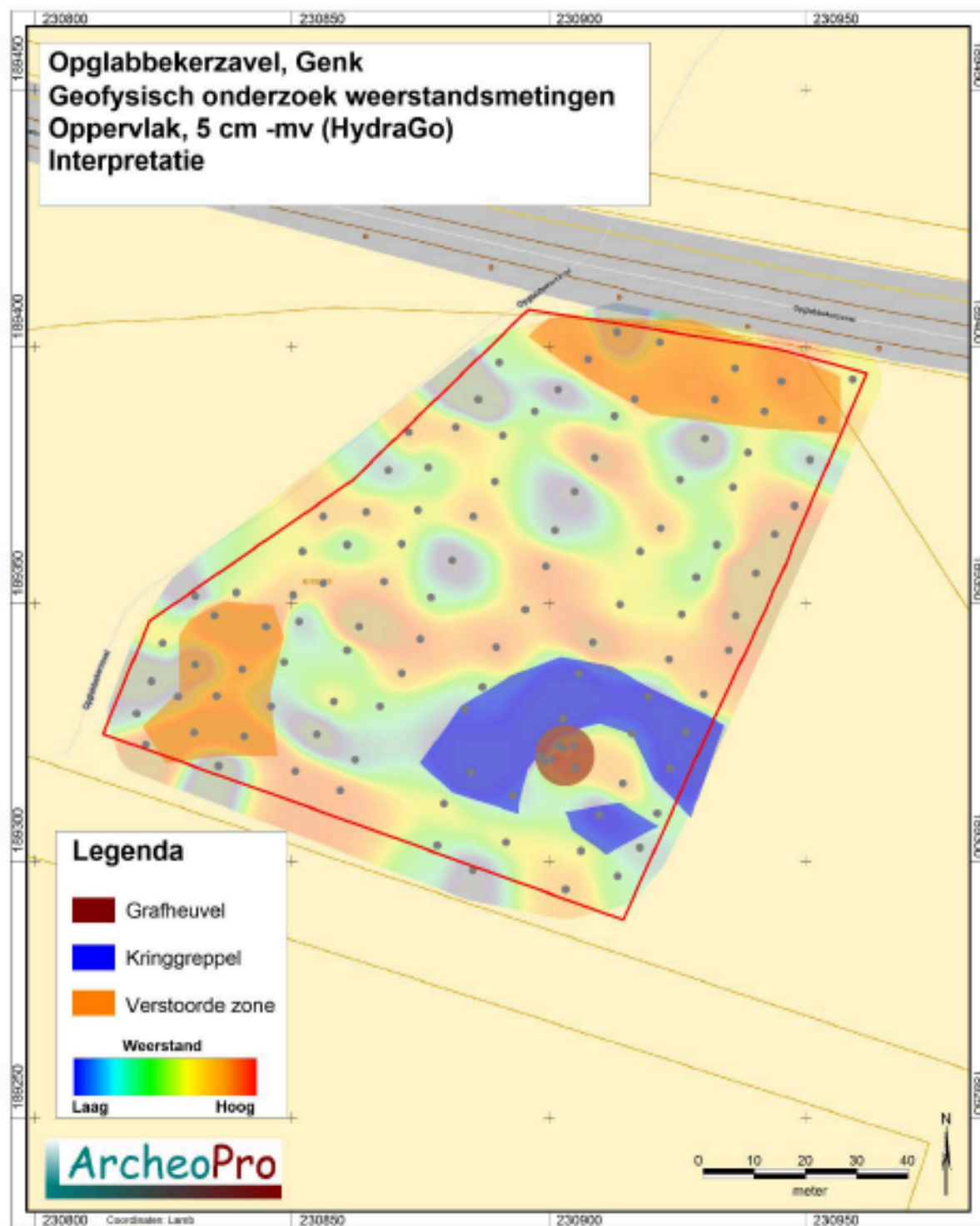

Fig. 3.3: Interpretatie van de HydraGo metingen uitgevoerd door ArcheoPro.²⁹

²⁹ ArcheoPro 2026. 12.

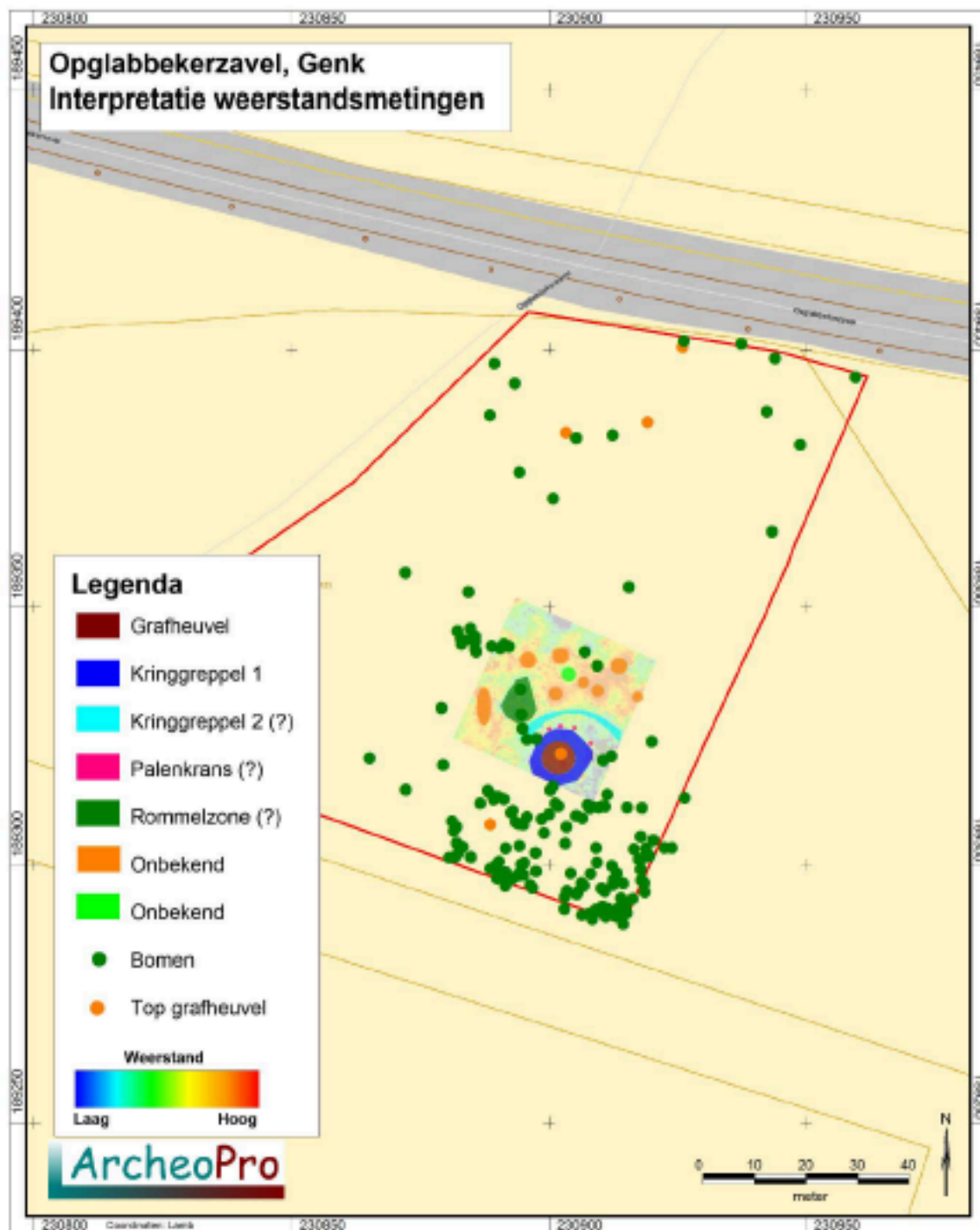

Fig. 3.4: Interpretatie van de weerstandsmetingen uitgevoerd door ArcheoPro.³⁰

³⁰ ArcheoPro 2026. 14.

3.3 Beantwoording onderzoeksvragen

Een deel van de onderzoeksvragen konden beantwoord worden op basis van het palynologisch onderzoek. Deze antwoorden werden integraal overgenomen uit het rapport van Biax³¹.

Landschap

Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?

Tijdens de opgraving werden in totaal 5 bodemprofielen aangelegd. Verspreid over het terrein werden verschillende bodemsequenties aangetroffen. De bodembewaring varieert van lokale intacte podzolsequenties (PR2) tot A-C profielen (PR1). Profielen 3, 4 en 5 situeren zich hiertussen in waar restanten van een podzolsequentie aanwezig zijn in de vorm van een Bh- of Bir-horizont.

De variabele bewaring van het bodemarchief is waarschijnlijk deels te wijten aan het reliëf. Het terrein helt af richting het oosten waar zich een natte depressie bevindt. Hierdoor heeft zich op het westen van het terrein mogelijk erosie voorgedaan waardoor de natuurlijke bodemsequentie niet volledig bewaard is. Het is dus mogelijk dat een deel van de site niet meer was bewaard.

Op welke manier is de nederzetting en het omliggende cultuurlandschap ingericht (perceelsgreppels, afsluitingen e.d.)? Is er een directe relatie met het landschap?

Het pollenonderzoek wijst op bouwgrond en vermoedelijk een nederzetting op enige afstand van de grafmonumenten. De monumenten zelf zijn aangelegd op een overgang van een open bos naar heide en grasland. Er werden ook enkele greppelsegmenten aangetroffen. Het is mogelijk dat het hier om perceelsgreppels gaat, maar dit kan niet met zekerheid aangetoond worden.

Hoe past de vindplaats binnen het regionaal landschap met betrekking tot de onderzochte periodes? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periodes of wijzen de resultaten op een specifieke functie of specifieke omstandigheden binnen de nederzetting?

Het landschap rond de site bestond uit open bos, heide en weiland. Vergeleken met palynologisch onderzoek van waterputten in ijzertijdnederzettingen in dit deel van de Kempen komt een vergelijkbaar beeld naar voren. Het landschap rond de nederzettingen is meestal betrekkelijk bosrijk en in gebruik als graasgrond, leidend tot diverse stadia van vegetatiedegradatie. De omvang van het bouwland rond de nederzettingen lijkt beperkt. De grafmonumenten van Genk-Opglabbekerzavel zijn aangelegd in een graasgebied met heide, grasland en open bos, nabij een nederzetting.

Wat zegt de landschappelijke ligging (reliëf, bodemtype, geologische eenheid en afstand tot water) van de archeologische resten over het vroegere landgebruik, gezien in een synchroon en diachroon perspectief?

Het landschap op en rond de site was in gebruik als graasgrond. In de omgeving zullen ook akkers hebben gelegen.

³¹ van der Meer 2025.

Wat is de landschappelijke ontwikkeling van het plangebied en welke paleolandschappelijke processen zijn van invloed geweest op de menselijke activiteit voor, tijdens en na de verschillende vastgestelde fasen van gebruik?

Er zijn geen landschappelijke ontwikkelingen zichtbaar in het pollenbeeld, hoewel de koolstofdateringen er wel op wijzen dat de kringgreppels in verschillende fasen zijn aangelegd. Mogelijk was de landschappelijke situatie rond deze site gedurende de vroege-midden ijzertijd vrij stabiel.

Nederzetting

Wat is de aard, omvang, datering, ruimtelijke samenhang en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?

Verspreid werden over het terrein enkele greppelsegmenten en geïsoleerde paalkuilen aangetroffen. De interessantste sporen zijn de drie aangetroffen grafmonumenten. Twee van de kringgreppels kunnen in de ijzertijd (vroege ijzertijd en vroege-midden ijzertijd) gedateerd worden. Bijkomend werd in één van deze twee kringgreppels (S2) een crematiegraf (S1) aangetroffen. Op basis van een 14C-analyse van de crematieresten kunnen deze twee sporen tussen 810 en 560 v. Chr. gedateerd worden. Kringgreppel S6 werd gedateerd tussen 520 en 390 v. Chr. op basis van houtskool uit de vulling. De derde kringgreppel (S5) is veel groter en ook hier werd er getracht een datering te bekomen aan de hand van een 14C-analyse van houtskool uit de vulling. Er werd echter een mogelijk foutieve datering bekomen aangezien er een datering van 59600-47800 v. Chr. is uitgekomen. Gezien de grootte van deze laatste, wordt (voorzichtig) een oudere datering vooropgesteld. De drie grafmonumenten werden wel gegroepeerd aangetroffen op de noordoostelijke helft van het terrein. De grafmonumenten behoren ook tot een grotere funeraire site aangezien net ten noorden van het projectgebied enkele grafheuvels zijn gelegen. In het kader van een beschermingsdossier zijn BAAC en Condor bezig met archeologisch vooronderzoek ter hoogte van deze grafheuvels.³²

Zijn er verschillende periodes te herkennen binnen het sporenbestand en zo ja, welke?

De twee kleine kringgreppels kunnen in de vroege ijzertijd en de vroege-midden ijzertijd gedateerd worden (S1 en 2: 810-560 v. Chr.; S6: 520-390 v. Chr.). Ook werd er getracht de derde kringgreppel (S5) te dateren aan de hand van een 14C-analyse (houtskool), maar hier werd een datering van 59600-47800 v. Chr. bekomen waardoor wordt vermoed dat het om een foutieve datering gaat. Gezien de grootte van het monument wordt een oudere datering vooropgesteld, echter kan dit op dit moment niet onderbouwd worden.

Kunnen er per periode diverse fasen in occupatie van het terrein herkend worden?

Ja, zowel S1 en S2 als S6 kunnen in de ijzertijd gedateerd worden. Op basis van een 14C-analyse (houtskool) kon kringgreppel S6 gedateerd worden rond 520-390 v. Chr. Kringgreppel S1 en crematiegraf S2 kunnen iets ouder gedateerd worden (14C-analyse o.b.v. crematie), namelijk tussen 810-560 v. Chr. De funeraire site was dus hoogstwaarschijnlijk voor een langere periode in gebruik,

³² Deville & Vanden Borre 2026.

maar met zulke conclusies moet wel voorzichtig omgegaan worden aangezien er maar drie grafmonumenten werden onderzocht.

In hoeverre kunnen er gebouwplattegronden worden herkend en kunnen er uitspraken worden gedaan met betrekking tot de typen plattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?

Verspreid over het terrein werden enkele losstaande paalkuilen aangetroffen, maar er waren geen gebouwplattegronden bewaard/aanwezig. Er zijn ook geen aanwijzingen dat op het terrein een nederzetting aanwezig is.

Tot welk type site behoren de structuren (artisanaal, bebouwing, begraving,...)?

Er werden drie kringgreppels en een crematiegraf (in één van de kringgreppels) aangetroffen. Deze sporen behoren tot een grotere funeraire site aangezien langs de noordelijke grens van het projectgebied ook enkele grafheuvels zijn bewaard. In het kader van een beschermingsdossier zijn BAAC en Condor bezig met archeologisch vooronderzoek ter hoogte van deze grafheuvels.³³ Verder werden er enkele (recentere) greppelsegmenten aangetroffen die mogelijk gelinkt kunnen worden aan percelering. Ook waren verspreid enkele paalkuilen aanwezig, maar het gaat over geïsoleerde gevallen waardoor hier geen bijkomende conclusies getrokken kunnen worden.

Kan deze site vergeleken worden met andere sites in de omgeving?

Ten noorden van het projectgebied wordt onderzoek uitgevoerd in functie van een beschermingsdossier voor enkele grafheuvels. Voorlopig bestaat het onderzoek uit archeologische vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem.³⁴ Aangezien het huidige projectgebied hieraan grenst kan besloten worden dat de drie kringgreppels en crematiegraf tot dezelfde funeraire site behoren. Verder zijn in de regio Genk nog gelijkaardige funeraire sites gekend. Zo staan op de CAI twee sites aangeduid waar urnen en/of kringgreppels werden aangetroffen uit de late bronstijd en vroege ijzertijd.

³³ Deville & Vanden Borre 2026.

³⁴ Deville & Vanden Borre 2026.

Materiële cultuur

Zijn er aanwijzingen voor specifieke activiteiten op deze locatie? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?

Het terrein maakte deel uit van een funerair complex, dat met zekerheid doorliep richting het noorden. Uit het botanisch onderzoek blijkt dat de locatie extensief gebruikt werd als graasgrond. Naast enkele brokken onbewerkte natuursteen werden geen vondsten ingezameld of aangetroffen.

Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten? Wat is de conserveringsgraad en de vondstdichtheid?

Er werden enkele brokken natuursteen ingezameld, maar het gaat om niet-bewerkte natuursteen. Verder werd er geen vondstmateriaal aangetroffen. Wel werden van de drie kringgreppels zowel macrorestenstalen als pollenstalen genomen. Deze stalen werden gewaardeerd door Biax. Hieruit bleek dat de macrorestenstalen enkel houtskool bevatten, maar geen macroresten. De pollenstalen bleken wel rijk aan pollen te zijn die redelijk waren geconserveerd. De vulling van het crematiegraf (S1) werd integraal ingezameld, zodat al het botmateriaal verzameld kon worden voor verder fysisch antropologisch onderzoek, maar ook voor eventueel anthracologisch onderzoek. Na waardering van dit staal bleek echter dat het vrij weinig houtskoolfragmenten bevatten en dat deze slechts matig waren geconserveerd.

Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering van de site en de functie ervan?

De functie van het gebied was, naast funeraire zone, die van graasgebied. De twee 14C-analyses die werden uitgevoerd op botmateriaal uit S1 (810-560 v. Chr.) en op houtskool uit S6 (520-390 v. Chr.) wijzen erop dat de regio in de vroege tot midden ijzertijd in gebruik was als grafveld.

Welke typologische ontwikkeling maakte het aardewerk door in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende regio's toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn aanwijsbaar?

Er werd geen aardewerk aangetroffen.

Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden? Zijn er ook aanwijzingen voor de oorzaak van deze culturele invloeden (handel, sociaal, politiek,...)?

Is dit door middel van gericht specialistisch onderzoek, bijvoorbeeld onderzoek naar aardewerkbaksels, aan te tonen?

Naast enkele brokken onbewerkte natuursteen werden geen vondsten ingezameld of aangetroffen.

Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van de uitgevoerde assessment van het vondstmateriaal?

Naast enkele brokken onbewerkte natuursteen werden geen vondsten ingezameld of aangetroffen. Van de drie kringgreppels werden macrorestenstalen en pollenstalen genomen. De vulling van het crematiegraf S1 werd ook ingezameld. De stalen uit S1, S2 en S6 werden gewaardeerd. De stalen die volgens de specialist (BIAX) kenniswinst bevatten werden reeds verder geanalyseerd. Ook het

crematiemateriaal werd reeds door een fysisch antropoloog bekeken. Enkel de stalen uit S5 werden niet gewaardeerd. Deze stalen werden op voorhand gedeselecteerd aangezien dit spoor een onduidelijke datering opleverde.

Welke conservatiemaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?

Het vondstmateriaal is stabiel genoeg, waardoor geen verdere conserveringsmaatregelen nodig zijn dan de standaard bewaringsvoorschriften. Aangezien er geen erkend erfgoeddepot is voor de provincie Limburg zal samen met de opdrachtgever en de gemeente Genk gekeken moeten worden waar deze vondsten gedeponeerd kunnen worden.

Kan er op basis van het vondstmateriaal onderbouwde uitspraken gedaan worden over de datering en functie van de site?

Naast enkele brokken onbewerkte natuursteen werden geen vondsten ingezameld of aangetroffen.

Bibliografie

Literatuur

ARCHEOPRO. 2026. "ArcheoPro notitie: Opglabbekeerzavel Gemeente Genk Geofysisch onderzoek".

DE LOOF A. & WESEMAEL E. 2022. "Archeologienota Genk-As-Maasmechelen, deeltracé fietssnelweg Kolenspoor". Tongeren: ARON bv.

DE RAYMAEKER A., ENGELS L. & DINGENS L. 2023. "Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan het KRC-sportcomplex te Genk". Studiebureau Archeologie, Tienen.

DEVILLE T., DE NUTTE G. & HOUBRECHTS S. 2021. "Marcel Habetslaan 30 te Genk. Landschappelijk booronderzoek en proefsleuvenonderzoek". Hasselt: Condor Archaeological Research.

DEVILLE T. & VANDEN BORRE J. 2026. "Baac rapport in voorbereiding".

HOEBRECKX M. 2017. "Archeologienota Genk – Opglabbekeerzavel, Bouw van een voetbalveld en bufferbekken". Aron bvba, Tongeren.

SCHOUPS A. 2017. "Archeologienota N76, Zwartberg, Gemeente Genk". Vlaams Erfgoed Centrum, Brugge.

SCHOUPS A., VENNEKENS W., LEMAHIEU J., BELIS B. & SIEMONS J. 2025. "Parking Opglabbekeerzavel". Geel: Vlaams Erfgoed Centrum bv.

SIEMONS J. & BELIS B. 2023a. "Genk – Marcel Habetslaan, Hockeyvelden. Nota proefsleuvenonderzoek fase 1". VEC bv, Geel.

SIEMONS J. & BELIS B. 2023b. "Genk – Marcel Habetslaan, Hockeyvelden. Nota proefsleuvenonderzoek fase 2". VEC bv, Geel.

SMITS E. 2025. "Genk: Fysisch antropologisch onderzoek van de crematieresten".

VAN DEN BRUEL L. 2018. "Het archeologisch vooronderzoek aan de Opglabbekeerzavel te Genk – Aanleg van twee sportvelden". Studiebureau Archeologie, Tienen.

VAN DER MEER W. 2025. "Palynologisch onderzoek van twee kringgreppels uit de ijzertijd in Genk-Opglabbekeerzavel". Zaandam: BIAAX Consult.

Websites

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121907>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984677>

<https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

Bijlagen